

Mór város integrált településfejlesztési stratégiája

II. STRATÉGIA

KDOP-6.2.1/K-13-2014-0002

„Közép-Dunántúli Operatív Program – Fenntartható
településfejlesztés a kis- és középvárosokban – Integrált
Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása”

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Készült: a Belügyminisztérium megbízásából
a KDOP-6.2.1/K-13-2014-0002 sz. projekt keretében

Készítette: **KD-ITS KONZORCIUM**

Konzorciumvezető: ***Közép-Pannon Regionális Fejlesztési Zrt.***

A konzorcium tagjai:

- *Ex Ante Tanácsadó Iroda Kft.*
- *Lechner Lajos Tudásközpont Területi, Építésügyi, Örökségvédelmi és Informatikai Nonprofit Kft.*
- *MAPI Magyar Fejlesztési Iroda Zrt.*
- *PESTTERV Pest megyei Terület-, Település-, Környezet Tervező és Tanácsadó Kft.*
- *TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.*
- *VÁROS-TEAMPANNON Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.*

Mór – Budapest – Székesfehérvár, 2015.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	5
1 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	7
1.1 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása.....	7
1.1.1 Jövőkép:	7
1.1.2 A jelenlegi alaphelyzethez kapcsolódó átfogó cél:	7
1.1.3 Átfogó cél stratégiai elemei:	7
1.1.4 Beavatkozási területek:.....	8
1.1.5 Részcélok:.....	8
1.2 tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása.....	10
2 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	12
2.1 A beavatkozások típusai	12
2.2 Akcióterületek kijelölése	12
2.2.1 Akcióterület: Városközpont (VK).....	14
2.2.2 Akcióterület: Gazdaságfejlesztési terület (GT).....	15
2.2.3 Akcióterület: Pincés utcák (PU).....	16
2.2.4 Akcióterület: Délkeleti városrész (DK)	17
2.2.5 Akcióterület: Szegregációs veszély miatt kezelendő területek – Felsődobos, Árkpuszta (SZ).....	18
2.3 A tervezett fejlesztések bemutatása	20
2.4 A településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve és ütemezése	42
3 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	46
3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	46
3.1.1 Antiszegregációs szemlélet és esélyegyenlőség biztosítása	46
3.1.2 Az elszegényedés megelőzése, negatív hatásainak kivédése	47
3.1.3 A hátrányos helyzetű lakosság gyermekeinek nevelési-oktatási integrációja	47
3.2 A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések.....	47
3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések.....	48
4 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	49
4.1 Külső összefüggések.....	49

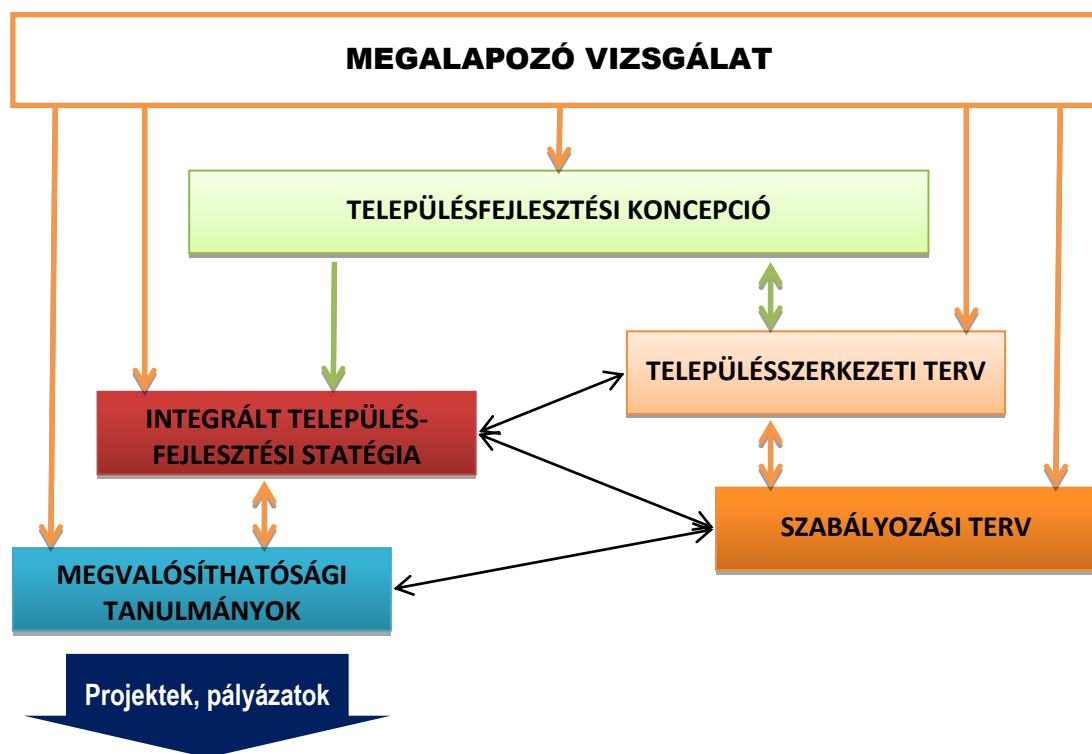
4.2	Belső összefüggések	55
5	A MEGVALÓSÍTHATÓSÁG KOCKÁZATAI	57
6	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.
6.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

BEVEZETÉS

A Belügyminisztérium EU-s források igénybevitelével a **járasszékhelyek** számára pénzügyi és szakmai támogatást nyújt a stratégiai tervezési feladatokhoz a „Fenntartható településfejlesztés a kis-, és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása ” című projekt keretében. Ennek eredményeként az ország összes járásszékhelyére egy időben, egymással párhuzamosan történik a korábbi IVS-ek felülvizsgálata, az Integrált Településfejlesztési Stratégiák (ITS) elkészítése a 314/2012. (XI.8) Kormány rendeletben foglaltaknak megfelelően.

A jogszabályi előírásokból, de a tervezési logikából is fakadóan az ITS egy **átfogó tervezési rendszer** egyik eleme. A rendszer alapelemeit és azok egymásra épülését az alábbi ábra foglalja össze

A településfejlesztési és -rendezési tervek rendszere

A stratégia elkészítését részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló **Megalapozó vizsgálat** előzte meg.

A **Megalapozó vizsgálat** számos tématerületet elemezve mutatja be a város térségi szerepkörét, társadalmi és gazdasági helyzetét, településrendezési háttérét, a stratégia-alkotás számára meghatározva a város és az egyes városrészek legfőbb erősségeit, gyengeségeit, illetve a külső környezet városfejlesztési szempontból releváns jellemezőit. E munkafázis eredményeit külön dokumentumban összegeztük.

A **stratégia-alkotás** fázis a megalapozó vizsgálaton és a településfejlesztési koncepción túl támaszkodott a korábbi IVS-ben foglaltakra és megvalósításának tapasztalataira, továbbá az egyéb releváns helyi koncepciókra és programokra. A vizsgálat tárgyát képezte a stratégiában megfogalmazott fejlesztések összhangja a hatályos Településszerkezeti Tervvel is (mai szükség esetén a Szerkezeti Tervre vonatkozó módosítási javaslatokat is generálhat). Mindezek mellett a stratégia-alkotás fontos inputját jelentette a tervezési folyamatot végigkísérő partnerség (szakmai konzultációk, munkacsoport ülések, workshopok); a helyi társadalom, a gazdasági és civil szféra szereplői véleményének, elképzeléseinek megismerése.

A munka eredményeként megalkotott **Integrált Településfejlesztési Stratégia** jelen dokumentumban ölt testet. E stratégia a város **középtávú** fejlesztési irányait, célrendszerét, az ezek elérése érdekében tervezett beavatkozásokat, továbbá a megvalósítás és nyomonkövetés eszközeit és módszereit rögzíti. Legfontosabb célja, hogy stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 5-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét, és jó alapot nyújtson a különböző támogatási pályázatok előkészítéséhez és megvalósításához.

A stratégia akkor válhat eredményessé, ha:

- annak segítségével a város ki tudja használni fejlődési potenciálját;
- olyan módon kerül kialakításra, hogy azt a lehető legnagyobb mértékben tudják **támogatni** az EU Strukturális és Beruházási alapjai;
- a célok és azok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek (projektek) döntő részben meg is valósulnak a 2014-2020-as időtávban, kihasználva az uniós támogatások adta lehetőségeket;
- a városban a fejlesztések térben és időben egymással összehangoltan valósulnak meg;
- az ITS a városfejlesztés különböző szereplői közötti kommunikáció eszközévé válik;
- az abban foglalt kiszámítható, világos célrendszer révén a közsféra mellett a magánsféra fejlesztéseit is képes ösztönözni;
- ha a fejlesztési tervek kidolgozásánál folyamatosan használják és karbantartják a változások figyelembe vételével.

1 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

1.1 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

Tekintettel a helyzetértékelésben feltárt adottságokra, a SWOT elemzés eredményére, valamint a stratégiai keretet alkotó dokumentumokra, Mór város 2014-2020 közti időszakra vonatkozó stratégiai célrendszere a következő:

1.1.1 Jövőkép:

Egy olyan város kialakítása, mely 14-16 000 fő, hagyományait őrző és ápoló, kiegyensúlyozott életű lakossal rendelkezik, vonzza a turistákat, illetve ahol jó élni, kedvezőek a munkalehetőségek, magas színvonalúak a közösségi szolgáltatások, és az Önkormányzat a járás településeinek fejlődését és együttműködését is biztosítja.

Mór kellemes, élhető kisváros, sajátos nemzetiségi hagyományokkal, fejlett ipari háttérrel, jó természeti-területi adottságokkal és járási vezető szereppel rendelkezik.

1.1.2 A jelenlegi alaphelyzethez kapcsolódó átfogó cél:

A város jelenlegi hangulatának megőrzése mellett kell, szinten tartani, vagy kismértékben növelni lakos létszámot, a fiatalok számára vonzóvá tenni a letelepedést, minőségi munkalehetőségeket biztosítani, és kedvező működési környezetet nyújtani diverzifikált ipari és szolgáltatási ágazatoknak, növelve a helyben foglalkoztatottak arányát. A város fejlessze nemzetiségi hagyományait kulturális arculatát és borkultúrájával együtt tegye hatékonná turisztikai kínálatát. A környező kistépülések fejlesztéseinek koordinálásával segítségével és közösségi szolgáltatások nyújtásával segítse az egész térség fejlődését.

1.1.3 Átfogó cél stratégiai elemei:

- A város lakos létszámának szinten tartása, vagy kis mértékű növelése,
- A nemzetiségi hagyományok megőrzésének biztosítása,
- Minden korosztály és lakos számára jó élettér biztosítása, a fiatalok szívesen maradjanak itt, vagy más településekről jöve, szívesen települjenek le,
- Az időseknek koruknak megfelelő foglalkoztatás szervezése, aktív tevékenységük kiterjesztése
- A gyorsan változó világhoz alkalmazkodni tudó, rugalmas, többszintű vállalkozói szerkezet kialakításának területi, jogi, infrastrukturális feltételek biztosítása,
- Kulturális örökségeket és hagyományokat bemutató turisztikai célpont kialakítása,
- A közösségi szolgáltató rendszer fejlesztése, a természeti-területi erőforrások kihasználásával

- *Területi központi szerep fejlesztése.*

Az átfogó cél reflektál a SWOT elemzésből is kirajzolódó legfontosabb beavatkozási területekre, és tartalmazza mindazon célokat és fejlesztéseket, melyek a jövőkép eléréséhez szükségesek.

1.1.4 Beavatkozási területek:

A három legfontosabb beavatkozási terület (ITS stratégiai célterületei) az alábbiak:

- Gazdaságfejlesztés: a vállalkozói környezet fennmaradásának és fejlődésének a biztosítása
- Társadalom, emberi erőforrás fejlesztése: a lakosság hosszútávú társadalmi aktivitásának és jó életnívójának a fenntartása
- Épített és természeti környezet fejlesztése: az itt élő emberek életét és vállalkozások működését, szolgálja ki és tegye könnyebbé.

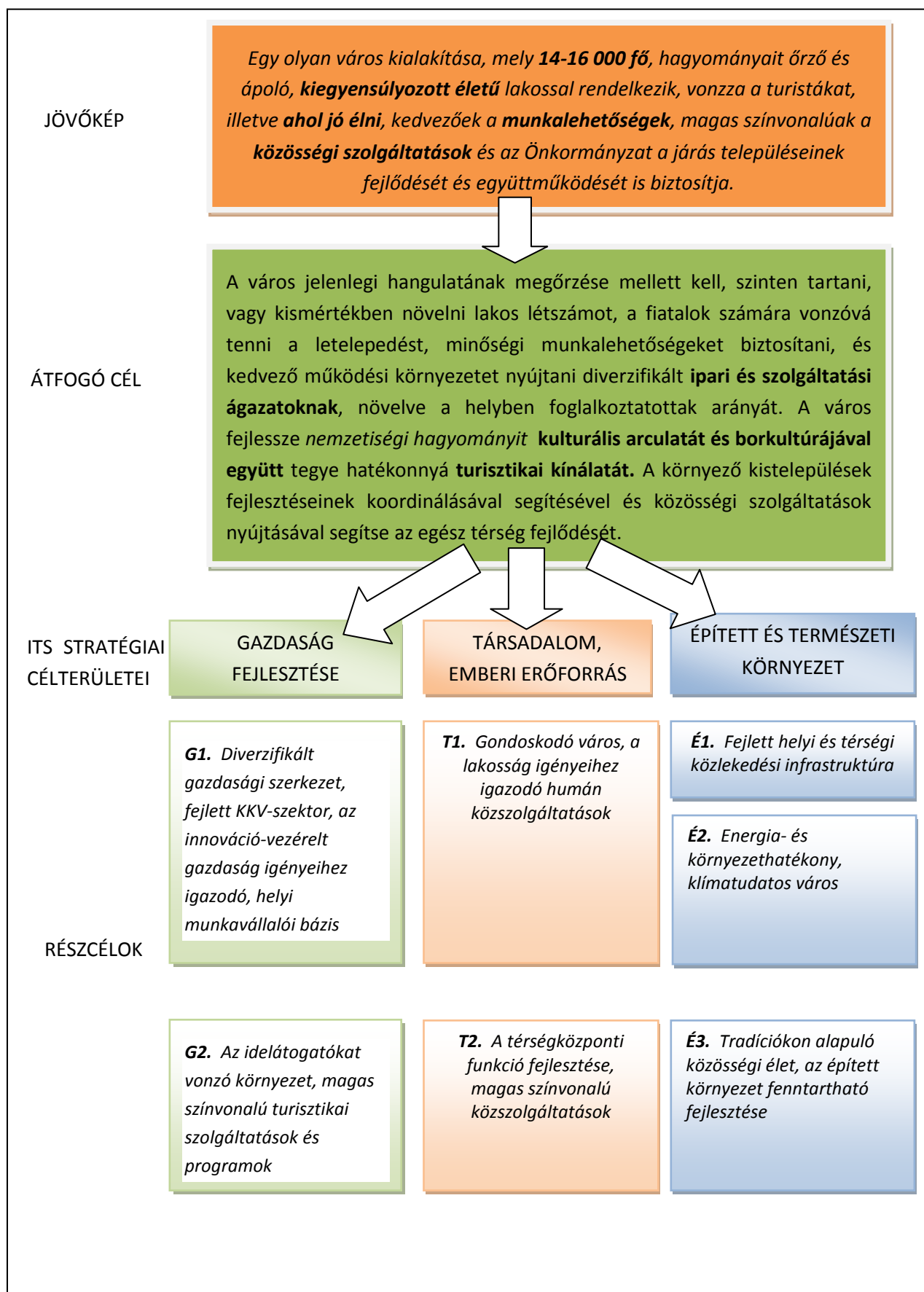
1.1.5 Részcélok:

A három beavatkozási területet további részcélokra lehet osztani. Ezeket tartalmazza az alábbi ábra.

- Versenyképes vállalkozások fejlődésének segítése, infrastrukturális és területi bővítés biztosításával
- Jelenlegi K + F tevékenységek megerősítése fejlesztésének elősegítése
- Minőségi foglalkoztatás bővítésének segítése
- Csábító turista célpont legyen a város
- Borturizmus, a Móri ezerjó legyen széles körben ismert és híres
- Jó közszolgálat a társadalom jó szolgálata, a járás jó közérzete
- Fiatalodjon a város, a fiatalok megtartása és letelepítése
- Gondoskodás minden korosztályról, csecsemőtől az aggastyánig legyen, aki vigyáz az itt élő lakosra
- Egészséges életmód lehetőségei a sportolás és rekreáció biztosítása
- Biztonság és belvárosi fejlődés
- Szociális érzékenység, segítség a hátrányos helyzetűeknek
- Szerethető település, szerkezeti kialakításának fejlesztése
- Energiahatékony és klímataudatos város legyen
- Óvja a természetet a hulladéktól
- Építészet és városüzemeltetés harmóniája
- Könnyen megközelíthető város legyen. Jó külső közúti kapcsolatok biztosítása.

Ezeket tartalmazza az alábbi ábra.

1.1-1. ábra. Cérendszer – célok közti kapcsolat

1.2 TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

Jellegüket tekintve a város stratégiai céljai lehetnek tematikus és területi célok.

A tematikus célok a város egészére vonatkoznak, és habár kapcsolódhatnak egy-egy szakpolitikai ágazathoz, de mégsem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok. Például tematikus cél lehet a magasabb foglalkoztatottság, amelynek sikeres elérése többféle szakpolitika együttes beavatkozását igényli.

A tematikus célok – ahogy a fenti ábrán is látható – három nagy témakör köré csoportosulnak:

- Gazdaságfejlesztés
- Társadalom, helyi közösségek, emberi erőforrás fejlesztése
- Épített és természeti környezet fejlesztése

A területi céloknak nevezzük a település egy vagy több, konkrét, egyenként folytonos vonallal körülhatárolható területén javasolt, és csak ott érvényes célt. Ilyen cél lehet például egy adott lakótelepre kitűzött cél.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia vegyesen tartalmazhat tematikus és területi jellegű célokat. Ezen célok közt összefüggés is megállapítható, azaz bizonyos típusú tematikus célok kifejezetten köthetők egy városrészhez (pl. műemléki és közterület-rehabilitáció: Belváros).

Mór esetében az egyes városrészekre specifikus területi célok meghatározása nem indokolt, miután a tematikus célok összességében lefedik valamennyi területi egység fejlesztési igényeit. Ugyanakkor a tematikus célok más-más intenzitással érvényesülnek az egyes városrészekben, ebben az értelemben egyes tematikus célok egy adott terület városrészi céljaként is értelmezhetők. Az alábbi ábrán grafikusán is szemléltetjük a tematikus célok és az egyes városrészek közti összefüggéseket. Az egyik irányban a tematikus célok, a másik irányban a területi célok láthatók, a táblázat celláiban a kapcsolat erőssége háromfokozatú skálán (szimbólumokkal, ill. színezéssel) jelölve.

1.2-0-1. ábra. Fejlesztési célok és településrészek közti kapcsolat

	Gazdaság		Társadalom		Épített és természeti környezet		
Részcélok	G1. Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	G2. Az ide látogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	T1. Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán szolgáltatások	T2. A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	É1. Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	É2. Energia- és környezethatékony, klímataudatos város	Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése
Városrészek							
1. Belváros	++	+++	+++	+++	+++	+++	++
2. Ipari terület	+++	+	+		++	+	++
3. Pincés utcák		+++	+	++	+	+	+
4. Délkeleti városrész	+++	+++	+++	+++	+	+++	++
5. Kert város		+	+	++	++	+++	++
6. Felsődobos	+		+	++	+	+++	+
7. Árkpuszta	+		+	++	+	++	++

Jelmagyarázat:

Kevésbé
érvényesíthető cél

Általánosan
érvényesíthető cél

Fokozottan
érvényesíthető cél

2 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

2.1 A BEAVATKOZÁSOK TÍPUSAI

Az ITS az alábbi típusú fejlesztési beavatkozásokat tartalmazza:

- **Kulcsprojektek:**

Alapvető feltételét képezi valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.

- **Hálózatos projektek:**

Kisebb léptékű, a középtávú városi célok megvalósulását (horizontálisan) elősegítő akció. A város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed, további hálózatos projekkel egy együttműködő rendszer elemeit képezik.

- **Akcióterületi projektek:**

Az önkormányzat és partnerei által az akcióterületen az elkövetkezendő években tervezett projekt az akcióterület fizikai, társadalmi-gazdasági és környezeti megújítása érdekében. Megvalósításával az adott akcióterületre vonatkozó célok elérhetők.

2.2 AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE

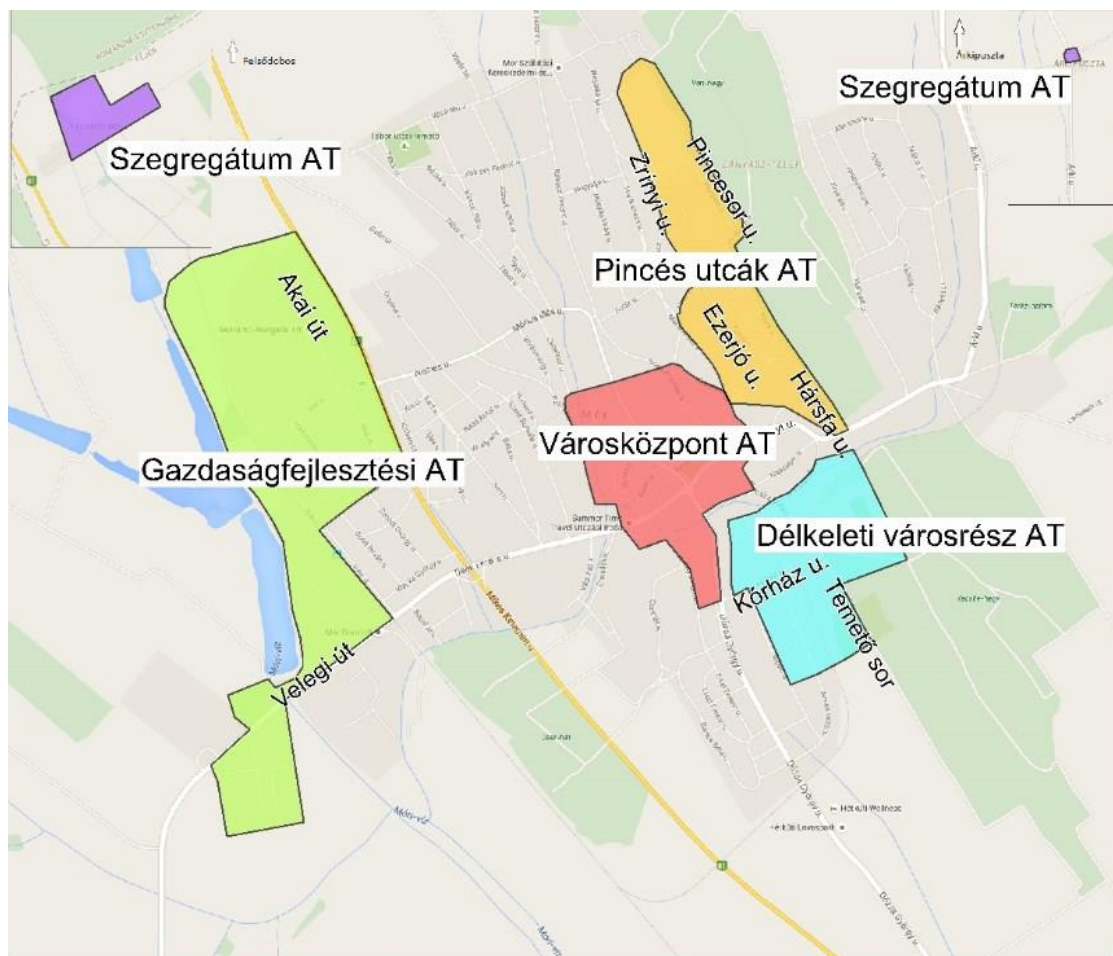
Az akcióterületek azok a fejlesztési gócpontok, a beavatkozások kiemelt célterületei, ahol egymással összefüggő beavatkozások valósulnak meg a meghatározott célok elérése érdekében. A kijelölt akcióterületek a jelenlegi és jövőbeli funkciók, illetve a fejlesztési igények alapján kerültek meghatározásra. Fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy a tervezett fejlesztések megvalósíthatósága és a középtávú célokhoz való illeszthetősége szempontjából az akcióterületek csak egyfajta koncentrálttságot jeleznek, az akcióterületen kívül jelzett projektek ugyanolyan fontos szereppel bírhatnak a város jövőképe szempontjából.

Az előzetes egyeztetések alapján, a város területén négy fejlesztési akcióterület és két a KSH adatok alapján szegregációs szempontból kiemelten kezelendő terület került kijelölésre, ezek a következők:

- Városházterület
- Gazdaságfejlesztési akcióterület
- Pincés utcák akcióterület
- Dél-keleti városrész

Szegregációval veszélyeztetett területek:

- Felsőbobos, Árkpuszta

2.2-1. ábra. Akcióterületek kijelölése

Az akcióterületek kijelölésében a fejlesztési szükségleteken túl azok megvalósíthatóságának feltételei, nem utolsósorban a majdani pályázati jogosultsági kritériumoknak való megfelelés is szerepet játszik. Emiatt a tervezés jelenlegi fázisában – figyelemmel az uniós pályázati lehetőségekre vonatkozó jelenleg még hiányos információkra is – az akcióterületek lehatárolása még nem tekinthető véglegesnek, inkább csak azok jellegének és elhelyezkedésének kijelölése történik meg indikatív jelleggel. A konkrét fejlesztések kidolgozása során ezek még pontosításra kerülhetnek.

Fontos kiemelni azt is, hogy a korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégia akcióterület központúságával szemben a jelen stratégia nem zárja ki az akcióterületen kívüli fejlesztések szükségességét, létjogosultságát sem. A tervezési munka során beazonosított fejlesztési elképzelések közt több olyan pontszerű beavatkozás, vagy a város területén hálózatosan megvalósítandó fejlesztés is szerepel, amelyek nem, vagy csak részben esnek valamely akcióterületre, ennek ellenére a városi stratégia szempontjából kulcsfontosságú lehet.

Az egyes akcióterületek bemutatása

2.2.1 Akcióterület: Városcsözpont (VK)

Az akcióterület indikatív lehatárolása: Percel utca, Budai Nagy Antal tér, Erzsébet tér, Kapucinus tér, Bajcsy-Zsilinszky Endre utca, Arany János utca, Táncsics Mihály utca, Dózsa György utca, Kórház utca, Kodály Zoltán utca, Vértess utca, Petőfi Sándor utca

Jellemzői: Az akcióterület a város legfontosabb, legjellegzetesebb épületeit, turisztikai látványosságait magában foglaló területe, amely egyben számos közszolgáltatásnak és egyéb funkciónak is helyet ad. A terület jelentős zöldfelületeket is magában foglal, közlekedés szempontjából is az egyik legforgalmasabb része a városnak.

Fő fejlesztési célok az akcióterületen: A városcsözpontban tervezett beavatkozásokkal elérendő célok a közlekedés, azon belül a közösségi és gyalogos közlekedés korszerűsítése, biztonságosabbá tétele, a parkolási kapacitások bővítése. Az infrastruktúra elemek korszerűsítése, a közvilágítás és a távhő rendszerek energiahatékonyabbá tétele, közmű rendszerek megújítása, bővítése. Cél, hogy a városcsözpont kereskedelmi, szolgáltató funkcióinak minősége javuljon, a városban lakók könnyebben ériék el ezeket. A városcsözpont a turisztikai forgalom lebonyolításának kulcs területe is, ezért az ehhez kapcsolódó fejlesztések is fontos céljai a következő időszaknak.

Az akcióterületen tervezett legfontosabb beavatkozások indikatív listája:

- Belvárosi Kereskedelmi-és Szolgáltató Központ - *Ezerjókert Termelői Piac-és Vásártér*
- Mór Városi Pince
- Többfunkciós városi tér
- Posta fejlesztés
- Belvárosi parkolók fejlesztése
- Városi zöldfelületek növelése, megújítása
- Térfigyelő kamerarendszer bővítése
- Városi utcakép fejlesztése
- Helyi tömegközlekedés fejlesztése

2.2.2 Akcióterület: Gazdaságfejlesztési terület (GT)

Az akcióterület indikatív lehatárolása:

Jellemzői: A terület magja jelenleg is számos vállalkozásnak ad helyet, a város gazdasági élete szempontjából kulcsfontosságú terület. A terület a szükséges alpinfrastruktúrákkal rendelkezik, de azok bővítése, korszerűsítése szükséges a tervezett célok megvalósíthatósága érdekében.

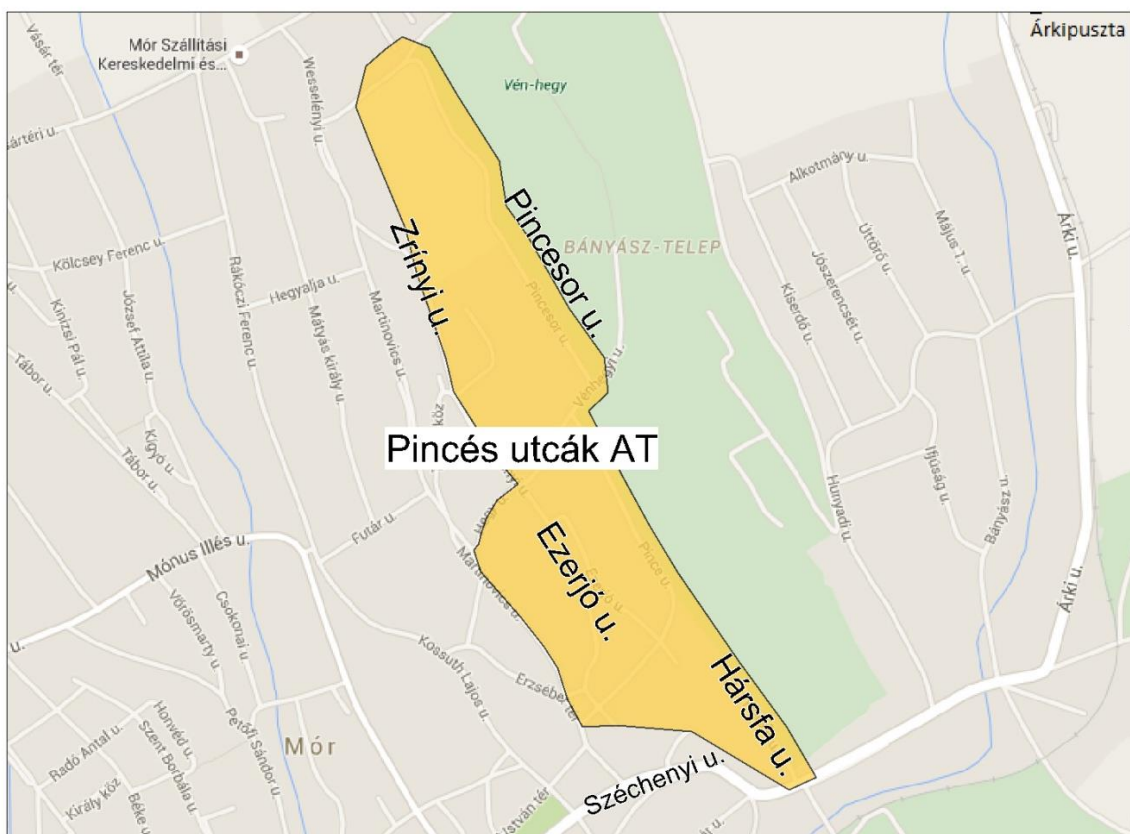
Fő fejlesztési célok az akcióterületen: A terület hosszútávon is Mór legfontosabb ipari-, szolgáltató tevékenységeinek helyet adó része. A beavatkozásokkal cél az itt működő vállalkozások bővítési elképzeléseinek kiszolgálása, új betelepülők számára fejlesztési terület kialakítása és a város más részeiből ide költözni kívánó helyi vállalkozások igényeinek kielégítése. Az infrastrukturális fejlesztések megvalósítása mellett cél a kutatás-fejlesztési kapacitások bővítése, a magas minőségű foglalkoztatást lehetővé tevő képzési rendszerek bevezetése és az itt működő vállalkozások versenyképes működését támogató egyéb szolgáltatások megvalósítása is.

Az akcióterületen tervezett beavatkozások indikatív listája:

- Az iparterületek infrastrukturális fejlesztése, bővítése
- Autóipari vállalkozások klaszteresedésének elősegítése

Az akcióterülethez kapcsolódó egyéb fejlesztések:

- Képzési és Innovációs központ létrehozása és működtetése

2.2.3 Akcióterület: Pincés utcák (PU)

Az akcióterület indikatív lehatárolása:

Jellemzői: Az akcióterület a város borturisztikai szempontból legfontosabb, leglátogatottabb utcáit foglalja magában. A területen jellemző hagyományos építésű házak és pincék vonzó vendéglátó helyek jelenleg is, az egységes megjelenés és az utcakép rendezettebbé tétele érdekében azonban további fejlesztése szükségesek.

Fő fejlesztési célok az akcióterületen: A fejlesztések célja a településrész turisztikai potenciáljának jobb kihasználása, szervezettebb bekapcsolása a város és a térség turisztikai forgalmába. Cél hogy az ide érkező turistákat minél egységesebb megjelenés fogadja és a pincék jól megközelíthetők legyenek, az egyre népszerűbb rendezvények sikeresen valósuljanak meg.

Az akcióterületen tervezett beavatkozások indikatív listája:

- Hársfa és Ezerjő utca fizikai összekötése, díszburkolattal való ellátása
- A városi Hársfa – Ezerjő utcai pincesor egységes fejlesztése

Az akcióterülethez kapcsolódó egyéb fejlesztések:

- A városi turisztikai marketingtevékenységek támogatása
- Turisztikai rendezvények támogatása
- A Mórt érintő borút létrehozása és fejlesztése
- Mór kapcsolódásának fejlesztése a térségi kerékpárút-hálózatba
- A turisztikai honlap fejlesztése és közösségi oldal létrehozása

2.2.4 Akcióterület: Délkeleti városrész (DK)

Az akcióterület indikatív lehatárolása: Kisfaludi utca

Jellemzői: Az akcióterület jelenleg is több egészségügyi, szociális és közszolgáltatási funkciónak ad helyet. Itt található a városi kórház épületegyüttese, amely jelenleg csak részben kihasznált. Az ide települő buszpályaudvar további a lakosság számára fontos funkciók könnyű elérhetőségét biztosítaná.

Fő fejlesztési célok az akcióterületen: Az egészségügyi szolgáltatások körének bővítése, azok feltételeinek javítása. Időskorú ellátás fejlesztése, kapacitásainak bővítése. Wellness, sport és rehabilitációs szolgáltatások körének bővítése.

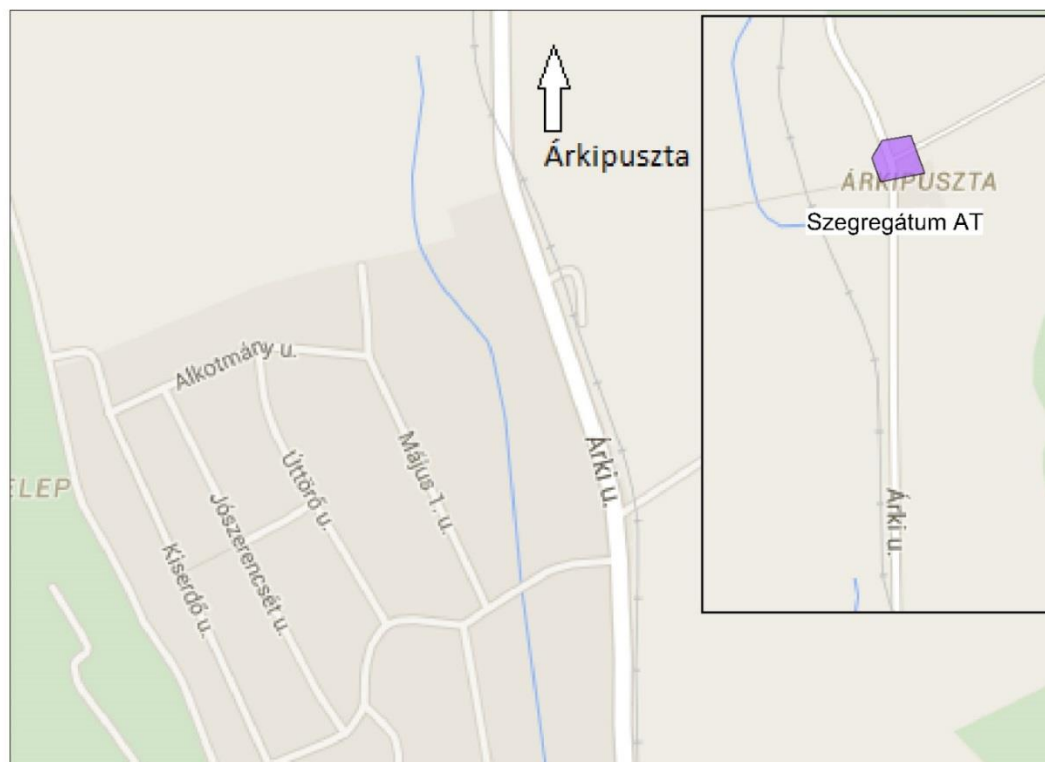
Az akcióterületen tervezett beavatkozások indikatív listája:

- Az egészségügyi ellátás színvonalának növelése, a szolgáltatások elérhetőségének javítása
- A rendőrség új épületbe való költöztetése
- Geotermikus energiaforrás használata a városi uszoda területén
- A városi sportélet és rendezvények támogatása

Az akcióterülethez kapcsolódó egyéb fejlesztések

- Idősek bentlakásos és nappali ellátásának fejlesztése
- A helyi tömegközlekedés fejlesztése, iskolabusz üzemeltetése

2.2.5 Akcióterület: Szegregációs veszély miatt kezelendő területek – Felsődobos, Árkipusztá (SZ)

Az akcióterület indikatív lehatárolása: A KSH adatai alapján szegregációs szempontból kezelendő két terület Felsőbobos és Árkpuszta településrészek

Jellemzői: A két településrész elkülönülten, a város belső magjától jelentős távolságra található. A közszolgáltatások jelentős része ezért nehezebben érhető el. A településrészek lakossága körében magas az alacsony iskolai végzettségűek és a munkanélküliek aránya. A lakóépületek között jelentős arányban találhatók rossz állapotú, korszerűsítésre szoruló ingatlanok.

Fő fejlesztési célok az akcióterületen: A területen levő épületállomány állapotának javítása, energiaigényének, fenntartási költségeinek csökkentése az épített és természeti környezet minőségének javítása. Az itt élők életminőségének javítása, a közszolgáltatások minőségének fejlesztése, közösségfejlesztés. A foglalkoztatási helyzet javítása érdekében képzési programok, a szociális gazdaság adta lehetőségek kihasználást segítő projektek megvalósítása.

Az akcióterületen tervezett beavatkozások indikatív listája:

- Szociális felzárkóztató-, képzési programok támogatása a szegregátumokban

Az akcióterülethez kapcsolódó egyéb fejlesztések:

- A lakossági energiahatékonysági beruházások támogatása

2.3 A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK BEMUTATÁSA

Az ITS középtávú, operatív jellegű stratégia, így az rögzíti azon lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (projektek, programok) indikatív listáját, melyek a célok eléréséhez szükségesek. Az operatív jelleg azonban nem jelenti azt, hogy a beavatkozások már a majdani megvalósításhoz szükséges részletességgel lennének kidolgozva, és azt sem, hogy a célok eléréséhez szükséges projektek felsorolása teljes körű lenne. A stratégia ezért megfogalmazza azon tevékenységek szükségességét is, amelyek a már meglevő, de még csak ötlet szinten álló, ezért továbbfejlesztendő elképzelésekre vonatkozik, emellett javaslatot tesz új (kidolgozandó) projektekre is, ahol a célok eléréséhez ezekre szükség van.

A tervezési útmutató értelmében a projekteket (projektjavaslatokat) három típusba célszerű besorolni:

- A **kulcsprojektek** azok a fejlesztések, amelyek valamely (akár több) középtávú stratégiai cél elérésének alapvető feltételét képezik, azaz olyan projekt, aminek esetleges elmaradása esetén az adott cél nem vagy csak kismértékben érhető el. A kulcsprojektek jellemzően nagyobb volumenű (nagyobb költségigényű) projektek, és megvalósulásuk előfeltétele lehet más tervezett fejlesztéseknek, vagy azok hatásai érvényesülésének.
- A **hálózatos projektek** több egymáshoz kapcsolódó, azonos jellegű, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjedő (vagy akár a város határain túlmutató), egymással összefüggő projektelemekből álló fejlesztések (pl. kerékpárforgalmi hálózat részeként kerékpárutak építése, közintézmények energetikai célú beruházásait tartalmazó projektek). Az egyes projektelemek külön-külön is megvalósíthatók, ugyanakkor a város fejlesztése szempontjából kihatással vannak egymásra, megvalósításuk ütemezetten történhet. Azonos jellegük miatt jelen stratégiában nem egyedi projektelemenként, hanem az azonos típusú projektelemekből álló projektcsomagként kerülnek bemutatásra.
- Az **akcióterületi projektek** olyan térben koncentrált (az egyes akcióterületeken végbemenő) és egymással összehangolt projektek, amelyek az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra. Egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, azaz az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését.¹

A három projekttypus között természetesen lehetnek átfedések, így pl. az akcióterületi projektek közt megjelenhetnek kulcsprojektek, vagy hálózatos projektek (projektelemek) is.

A stratégiában azonosított, vagy javasolt projektek fenti kategóriák szerinti besorolását, illetve e projektek egyes stratégiai célokhoz való hozzájárulását a következő táblázat foglalja össze.

¹ Az akcióterületi projekt nem feltétlenül esik egybe az előző fejezetben felsoroltakkal, miután ott csupán a megvalósítás fizikai helyszíne volt a csoportosítás alapja, nem pedig a projektek funkciójuk, jellege.

Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a városi célok kapcsolata

Stratégiai cél	Kulcsprojekt	Hálózatos projekt	Akcióterületi projekt	Egyéb projektek
<i>Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis</i>	Az É-NY ipari park területének növelése	Foglalkoztatás bővítő programok támogatása	Az iparterületek infrastrukturális fejlesztése, bővítése	A borászatok technológiai fejlesztése
	Képzési és Innovációs központ létrehozása és működtetése	Idős foglalkoztatás rendszerének kialakítása	Az Velegi úti ipari zóna területének növelése	A helyi piaci igényeknek megfelelő képzések segítése
			Autóipari vállalkozások klaszterének kibővítése erősítése	
			Apartman épület létesítése a Velegi úton	
<i>Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok</i>	Hársfa és Ezerjó utca fizikai összekötése, díszburkolattal való ellátása	A városi turisztikai marketingtevékenységek támogatása	A Mórt érintő borút létrehozása és fejlesztése	Látóhegyi tavak turisztikai és infrastrukturális fejlesztése
		Humán erőforrás fejlesztés a turizmusban	A városi Hársfa – Ezerjó utcai pincesor egységes fejlesztése	Turisztikai információs pontok, táblák kihelyezése
				Turisztikai rendezvények támogatása
		Kereskedelmi szállás- és vendéglátóhelyek számának növelése		Mór kapcsolódásának fejlesztése a térségi kerékpárút-hálózatba

Stratégiai cél	Kulcsprojekt	Hálózatos projekt	Akcióterületi projekt	Egyéb projektek
<i>Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások</i>	Mór mint „intelligens város”, e-közigazgatás fejlesztése		Egészségügyi szolgáltatások bővítése, területi koncentrációja	Közzolgáltatási feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer
	Piac területének fejlesztése		Védőnői szolgálat működési feltételeinek javítása	A járás fejlesztéseinek összehangolása, segítése
			A rendőrség új épületbe való költöztetése	Piac üzemeltetési rendszerének fejlesztése
<i>A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások</i>	Sportcentrum fejlesztése és működtetése	Bölcsődék fejlesztése és számának növelése	A strand műszaki és turisztikai fejlesztése	Új ösztöndíj-rendszer kialakítása a fiatalok megtartása érdekében
		Óvodai férőhely-kapacitások növelése	A városi sportélet és rendezvények támogatása	Új típusú támogatási rendszer kialakítása, magasan képzett fiatalok letelepítése érdekében
		Játszóterek minőségének javítása, számának bővítése	Babos-kúti szabadidőpark fejlesztése	Hajléktalanszálló felújítása és korszerűsítése
		Idősek bentlakásos és nappali ellátásának fejlesztése	Petőfi Sándor Általános Iskola bővítése	Szociális felzárkóztató-, képzési programok támogatása a szegregátumokban
		Térfigyelő-kamerarendszer bővítése		

Stratégiai cél	Kulcsprojekt	Hálózatos projekt	Akcióterületi projekt	Egyéb projektek
<i>Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra</i>	Szekesrétegar negysavas úttal való megközelíthetőségének kialakítása 81-es	A helyi tömegközlekedés fejlesztése, iskolabusz üzemeltetése		Mór belvárosi részén 81-es úton körforgalmi csomópont kialakítása
		A városon belüli kerékpárút-hálózat fejlesztése		Mór belvárosi részét elkerülő út építése 8127
		Belvárosi parkolóhelyek bővítése, mélygarázs építése		Mór-Tatabánya másodrendű összekötő út építés előkészítése 8127
		A városi járdahálózat fejlesztése		
<i>Energia- és környezethatékony, klímatudatos város</i>	A városban lakossági szintű komposztálási lehetőség biztosítása	A lakossági energiahatékonsági beruházások támogatása	Geotermikus energiaforrás használata a városi uszoda esetén	Belterületi zárt csatorna- és nyílt árokrendszer fejlesztése és bővítése
	Középületek energiahatékonsági beruházásai	A városi közvilágítás energia racionalizálása	Napkollektor rendszerek alkalmazása a Szabadidő központban és a Táncsics gimnáziumban	A veszélyes hulladékgyűjtés rendszer fejlesztése
		A városi oktatási intézmények energetikai felújítása		Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés kialakítása és működtetése
		Biomassza tüzelésű távhőszolgáltatás fejlesztése		
<i>Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése</i>	Új teljeskörű település rendezési terv készítése	A használaton kívüli ingatlanok funkcióval való megtöltése	Temető területének rendbetétele	
		Építési telkek kialakítása	A belvárosi posta épület felújítása	
		MÓR Holding létrehozása és működtetése		
		A városi utcakép fejlesztése: utcabútorok kihelyezése, közterek díszburkolattal való ellátása		
		A városi közvilágítás látványának javítása		
		Városi zöldfelületek növelése		

AZ EGYES PROJEKTEK RÖVID BEMUTATÁSA

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PG1	Az iparterületek infrastrukturális fejlesztése, bővítése	Az Ipari Park továbbfejlesztése, annak bővítése, a meglévő iparterületeken az infrastrukturális igények kielégítése, az utak felújítása és a közművek fejlesztése.	A meglévő és az odatelepülni kívánó vállalkozások versenyképességének növelése.	Gazdaságfejlesztési AT	Mór Város Önkormányzata,
PG2	Az É-NY ipari park területének növelése	A város életére jelentős hatással vannak a nagy ipari vállalkozások, amelyek ezen a területen helyezkednek el. A város alapvető érdeke ezek fejlődési lehetőségeit biztosítani, és a jelentős forgalmi helyzetből eredő logisztikai vállalkozás lehetőségét is biztosítani	Gazdasági potenciál stabilizálása, foglalkoztatottság fenntartásának biztosítása.	GT AT	Mór Város Önkormányzata,
PG3	Velegi úti ipari terület bővítése	A KV szektor fejlődési lehetőségét biztosítja	Gazdasági potenciál stabilizálása, foglalkoztatottság fenntartásának biztosítása.	GT AT	Mór Város Önkormányzata,
PG4	Autóipari vállalkozások klaszterének kibővítése erősítése	A klaszterizáció elősegítheti a helyi beszállítói kör megerősödését, K+F programok keletkezését. Az együttműködés stabilizálhatja a benne résztvevő vállalkozások piaci helyzetét is.	Gazdasági potenciál stabilizálása, foglalkoztatottság fenntartása.	Gazdaságfejlesztési AT	Nagyvállalatok, KKV, Mór Város Önkormányzata,

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PG5	Képzési és Innovációs központ létrehozása és működtetése	A járműipari képzéseket illetően duális szakképzés magas szintű megvalósítása, melynek keretében a tanulók a szakmai, elméleti ismereteiket a szakképző iskolákban sajátítják el, gyakorlati oktatásuk a helyi gazdálkodó szervezetnél biztosított	A létesítmény működtetése által a gazdaság igényeihez alkalmazkodó képzések számának és színvonalának növelése, a munkát vállalni akarók képességeinek fejlesztése.	VK AT, GT AT	Nagyvállalatok, KKV, Mór Város Önkormányzata,
PG6	A borászatok technológiai fejlesztése	A „Móri Ezerjő” minőségének és piacosításának elengedhetetlen feltétele az egyenletes minőséget garantáló technológia, a jellegzetességek kiemelése és a kiserelések világszínvonalú kialakítása.	Turisztikai vonzerő növelése, piacképes termék előállítás	Egyéb	Móri borászattal foglalkozó gazdák.
PG7	A helyi piaci igényeknek megfelelő képzések segítése	A képzések elméleti és gyakorlati kialakítása a helyi vállalkozásokkal való együttműködés által, valamint a Széchenyi István és a Pannon Egyetemen való együttműködés a logisztikai és a járműipari képzéseket illetően.	A gazdaság igényeihez igazodó szakképzések létrehozása	Egyéb	Mór Város Önkormányzata,
PG8	Apartman épület létesítése a Velegi úton	A helyi ipari vállalkozások jelentős létszámú vidékről bejáró munkaerőt is foglalkoztatnak. Ennek egy része nem tudja megoldani a napi hazautazást. Ehhez kulturált elhelyezést biztosító és kedvező bérletű létesítmények szükségesek.	Megfelelő munkaerő folyamatos biztosítása	GT AT	Mór Város Önkormányzata,

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PG9	Foglalkoztatás bővítő programok támogatása	A gyorsan változó világban a vállalkozások rugalmassága biztosítja fennmaradásukat. Ez megköveteli, hogy a munkaerő is könnyen átcsoportosítható legyen különböző feladatokra	A munkahelyek számának növelése	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,
PG10	Idős foglalkoztatás rendszerének kialakítása	Mór lakosságának közel 15%-a 65 év feletti. Az aktív foglalkoztatásuk, jelentős jelenleg hiányzó szolgáltatási munkaerő potenciált jelent. Az idősek munkába való bevonása javít életkörülményeiken.	Lakosság közérzetének javítása, szolgáltatások színvonalának javítása	Egyéb	Mór Város Önkormányzata, Civil szervezetek
PG11	A városi turisztikai marketing - tevékenységek támogatása	A városi arculattervezés, integrált marketingstratégia kialakítása, reklámanyagok létrehozása, turisztikai programcsomagok kialakítása	A városi arculat kialakítása, a turisztikai potenciál és a vendégéjszakák számának növelése	Egyéb	Mór Város Önkormányzata,
PG12	Humán erőforrás fejlesztés a turizmusban	A városba látogató turisták számának növeléséhez kell. A turistákkal való foglalkozást csak jól képzett munkaerő tudja megfelelően ellátni.	Turisztikai bevételek, és foglalkoztatottság növelése	Egyéb	Mór Város Önkormányzata,
PG13	Kereskedelmi szállás- és vendéglátóhelyek számának növelése	A turizmusfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek a városba látogató turisták számának növelését szolgálják. Az egyes rendezvények alkalmával nincs elegendő szálláshely és ez csökkenti a turisztikai vonzerőt. Fontos lenne hivatásturizmusnak megfelelő szálláshely biztosítása,	A térségben eltöltött vendégéjszakák számának növelése	Hálózatos	Vállalkozások.

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PG14	Látóhegyi tavak turisztikai és infrastrukturális fejlesztése	A turizmusfejlesztéshez attrakciók és látványosságok kellene. A szép természeti adottságaival és szolgáltatásával ez a projekt, a városba látogató turisták számát növelheti.	Turisztikai bevételek, és foglalkoztatottság növelése	Egyéb	Mór Város Önkormányzata,
PG15	Turisztikai információs pontok, táblák kihelyezése	A turizmusfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek a városba látogató turisták számának növelését szolgálják. Ennek alapvető feltétele a tájékozódást elősegítő eszközök elhelyezése, táblák és információs pontok létrehozása	A városba látogató turisták elégedettségének növelése a tájékozási lehetőségek rendelkezésre állásával kapcsolatosan	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,
PG16	Turisztikai rendezvények támogatása	A turizmusfejlesztéshez attrakciók és látványosságok kellene. Látványos rendezvények nagymértékben vonzzák a látogatókat. A jó rendezvények az egyik legjobban megtérülő beruházás.	Turisztikai bevételek, és foglalkoztatottság növelése	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,
PG17	Mór kapcsolódásának fejlesztése a térségi kerékpárút-hálózatba	A térséget érintő folyamatban lévő és tervezett kerékpárutak kiépítése során Mór bekapcsolása a fő kerékpárútvonalakba, mely kerékpárral is könnyen megközelíthetővé teszi a várost.	A térség kerékpáros forgalmának növelése és a kerékpár-turizmus fejlesztése	Hálózatos AT	Mór Város Önkormányzata,
PG18	A Mórt érintő borút létrehozása és fejlesztése	A „Móri Ezerjő” egyedisége megfelelő marketing munkával jelentős turisztikai vonzerő lehetne. Ennek egyik részeleme a projekt, mely kapcsolódik a környező települések, bor, pálinka kultúrájához és egyediségéhez.	Turisztikai bevételek, és foglalkoztatottság növelése	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PG19	A városi Hársfa – Ezerjő utcai pincesor egységes fejlesztése	A „Móri Ezerjő” egyedisége megfelelő marketing munkával jelentős turisztikai vonzerő lehetne. A különböző féle módon készült borok, egy pincékre épült hangulatos egyedi városrészben található. Ennek fejlesztése a hivatásturizmusnak is reprezentatív helye lehet	Turisztikai bevételek, és foglalkoztatottság növelése. Móri bor marketingjének növelése.	PU AT	Mór Város Önkormányzata,
PG20	Hársfa és Ezerjő utca fizikai összekötése, díszburkolattal való ellátása	A móri borút, a pincészetek harmonikus összekötését szolgálja. Elősegíti a kis városrész egységét a gyalogos turisták számára.	Turisztikai bevételek, és foglalkoztatottság növelése. Móri bor marketingjének növelése	PU AT	Mór Város Önkormányzata,
PT1	Mór mint „intelligens város”, e-közigazgatás fejlesztése	Magas szintű és korszerű lakossági és vállalati e-szolgáltatások bevezetése révén lehetővé válik a közigazgatási ügyintézési idők, az ügyintézési folyamatban szereplők csökkentése. Az Önkormányzati informatikai fejlesztések, az intézmények működési hatékonyságának javítása segíti, a rugalmas, a lakossági és vállalkozási igényekhez alkalmazkodó feladatellátást	Intézményi hatékonyság javulása	VK AT	Mór Város Önkormányzata,
PT2	Közzolgáltatási feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer	A jól működő közigazgatás és közzolgáltatások a lakossági és vállalkozói életminőség fontos elemei. A hatósági eljárások egyszerűsítése kedvező hátteret biztosít a vállalkozások letelepedésének, beruházásaik megvalósításának.	Közigazgatási feladatellátás színvonalának növelése	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PT3	A járás fejlesztéseinek összehangolása, segítése	Mór, mint járásszékhely felelős, de érdeke is a környező települések hatékony fejlesztései. Ennek biztosítása érdekében szükséges a települések fejlesztéseit ésszerűen mindenki számára kedvezően összehangolni.	Térségi fejlesztés optimalizálása	Egyéb	Mór Város Önkormányzata,
PT4	Egészségügyi szolgáltatások bővítése, területi koncentráció	A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében az ellátórendszer infrastruktúrájának fejlesztésére, hatékonyságának és színvonalának emelésére van szükség. Másrészt nagy hangsúlyt kell helyezni a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szerepének erősítésére. A kisváros középpontjába koncentrált egészségügyi létesítmények komplex szolgáltatással jó eredményeket érhetnek el. Ezt erősíti az a hatás, hogy a tömegközlekedési eszközök csomópontja is a közelbe van, és jól kapcsolódik a sport és rekreációs területhez is.	Egészséges életvitel, jó színvonalú gyógyítás biztosítása	DK AT	Mór Város Önkormányzata,
PT5	Védőnői szolgálat működési feltételeinek javítása	A gyerekvállalást elősegíti a megfelelő védőnői tevékenység. A jelenlegi működési feltételek mellett nem lehet megfelelő tevékenységet biztosítani. Ezért a szolgálat elhelyezésén működési feltételein javítani kell.	Fiatalok vállalásához és neveléséhez jó szociális szolgáltatás biztosítani	DK AT	Mór Város Önkormányzata,

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PT6	A rendőrség új épületbe való költöztetése	A rendőrség jelenlegi helye nem szolgálja megfelelően a szolgálat ellátását. Ezért olyan létesítménybe kell áttelepíteni, amely a jó munka lehetőségét biztosítja és megfelel a tevékenységhez kötött műszaki előírásoknak.	Közbiztonság javítása.	DK AT	Mór Város Önkormányzata,
PT7	Piac területének fejlesztése	A város kereskedelmi szolgáltatását korlátozta az eddigi szabad, rossz helyen lévő piac. Jelentős igényjelentkezett a kedvezőtlen helyzet felszámolására. A helybéli, és környező települési kistermelők jogos igénye, egy jó szolgáltatásokat nyújtó piac kialakítása. Mivel a piac építését a parkolási gondok enyhítését célzó mélygarázs építéssel is kombinálták, így egy olyan vásárló centrumot lehet létrehozni, ahol széles skálán mozoghat a kínálat, az őstermelőtől a nagykereskedésig.	Közösségi szolgáltatás minőségének javítása, munkahely teremtés	VK AT	Mór Város Önkormányzata,
PT8	Piac üzemeltetési rendszerének fejlesztése.	A megépült piac üzemeltetését csak a használat során jelentkező problémák és költségek ismeretében lehet változtatni és javítani. Ez viszont elengedhetetlen a gazdaságos üzemeltetéshez.	Energiatakarékos, és költséghatékonyság a városi szolgáltatásban	VK AT	Mór Hő, Mór Holding.
PT9	Új ösztöndíj-rendszer kialakítása a fiatalok megtartása érdekében	A helyzet feltárás egyik megállapítása a városi fiatalság megtartásának problémája. A városhoz kötődést ösztöndíj rendszerrel kell elősegíteni	Városi lakosság fiatalítása	Egyéb	Mór Város Önkormányzata,

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PT10	Új típusú támogatási rendszer kialakítása, magasan képzett fiatalok letelepítése érdekében	A városi lakosság alulképzettségét és fiatalítását olyan letelepedést támogató rendszerrel kell segíteni, amely a jól képzett fiatalok könnyebb lakhatáshoz jutását és tartós itt maradását segíti	Városi lakosság fiatalítása, képzettségi színvonal emelése	Egyéb	Mór Város Önkormányzata,
PT11	Bölcsődék fejlesztése és számának növelése	A gyerekszám növekedése és a foglalkoztatottság magas színvonalra szükségessé teszi a munkát vállaló anyák terheinek csökkentését, gyermekeik biztonságos elhelyezését. A bölcsődei fejlesztés elengedhetetlen, ha magasan képzett nők gyerekvállalását segíteni kívánjuk.	Fiatalok vállalásához és neveléséhez jó szociális szolgáltatás biztosítani	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,
PT12	Óvodai férőhely-kapacitások növelése	Az óvodai nevelés területén 2014. szeptember 1-jétől kezdődően valamennyi harmadik életévét betöltött gyermek számára kötelező lesz az óvoda Mór településeken az óvodai férőhelyek száma és a demográfiai mutatók alapján, középtávon nem megoldott az óvodai feladatellátás biztosítása,	Fiatalok vállalásához és neveléséhez jó szociális szolgáltatás biztosítani	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,
PT13	Petőfi Sándor Általános Iskola bővítése	A környező településekről jelentkező igény kielégítését, csak iskola bővítéssel lehet kielégítően megoldani.	Közösségi szolgáltatás minőségének javítása,	Egyéb	Mór Város Önkormányzata,

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PT14	Idősek bentlakásos és nappali ellátásának fejlesztése	A 80 év feletti lakos létszám meghaladja a 300 főt. Sok közülük egyedül álló. A dolgozó hozzátartozók nem tudják ellátni azokat, akik kisebb nagyobb betegségeik miatt többnyire felügyeletre szorulnak. Ugyancsak rontja az életminőséget az egyedüllét. Ezeket hidalhatja át részben a öregek napközis ellátása, illetve nyugdíjas otthonokba történő elhelyezés. Jelenleg ez az állami támogatások alacsony volta miatt a kiskeresetű nyugdíjasoknál nem megoldott. Az Önkormányzat ezen a területen kíván előre lépni.	Boldog öregkor biztosítása	DK AT	Mór Város Önkormányzata,
PT15	A strand műszaki és turisztikai fejlesztése	A strand korszerűsítése a 21. századi normáknak megfelelően, illetve további bővítése. A gyermeknevelés egyik kiváló helyszíne. Korszerű strandi szolgáltatás erős turista csalogató is.	A strand színvonalának emelése	DK AT	Mór Város Önkormányzata,
PT16	A városi sportélet és rendezvények támogatása	Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás. A rendelkezésre álló létesítmények jó lehetőségeket rejtnek magukban. Különféle rendezvényekkel lehet a lakosság szabadidejének hasznos eltöltésének ösztönzését, rekreációs és sporttevékenységének elősegítését.	Az egészségtudatos életmód szemléletének terjesztése	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PT17	Babos-kúti szabadidőpark fejlesztése	Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás, és az aktív életmódhoz szükséges feltételrendszer megteremtése . A lakosság szabadidejének hasznos eltöltésének ösztönzése, rekreációs és sporttevékenységek lehetőségeit mind jobban elő kell segítése.	A sporttevékenységekre vonatkozó lehetőségek növelése	Egyéb	Mór Város Önkormányzata,
PT18	Játszóterek minőségének javítása, számának bővítése	Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás. Gyermek egy mozgástere a játszótér. Ennek kulturált kialakítása nem csak a gyerekek érdekét szolgálja, de gyakran a szülők kikapcsolódási helye is. Ez csak akkor valósulhat meg, ha jó minőségű, és elég darabszámú játszóteret biztosítunk.	Gyermekek és szülők jó közérzetének biztosítása	Hálózatos	Mór Hő
PT19	Sportcentrum fejlesztése és működtetése	Az egészséges életvitel alapvető eleme a rendszeres testmozgás, ezért az aktív életmódhoz szükséges feltételrendszer megteremtése. A sport intézményi és infrastrukturális hátterének kialakítására, javítására, fejlesztésére gondot fordítva elősegítjük a lakosság szabadidejének hasznos eltöltésének ösztönzését, rekreációs és sporttevékenységek elősegítését.	A sporttevékenységekre vonatkozó lehetőségek növelése	DK AT	Mór Hő

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PT20	Térfigyelő-kamerarendszer bővítése	A térfigyelő kamerák további elhelyezése a városban. A jó közbiztonság fenntartásának és további növelésének egy korszerű eszköze. Jelentősen csökkenti a köztéri bűnesetek számát és segíti a rendfenntartó szervezetek munkáját. Az eddig beüzemelt rendszer kedvező eredményeket hozott.	A jó közbiztonság fenntartása és további növelése.	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,
PT21	Hajléktalanszálló felújítása és korszerűsítése	A szegénységgel leginkább sújtott célcsoportok helyzetének javítása elengedhetetlen. A projekt lehetővé teszi a hajléktalanok lakásproblémáinak megoldását, de elősegítheti a normál lakáskörülményekhez jutást is.	Szociális felzárkóztatás	Egyéb	Mór Város Önkormányzata,
PT22	Szociális felzárkóztató-, képzési programok támogatása a szegregátumokban	A szegénységgel leginkább sújtott célcsoportok helyzetének javítása elengedhetetlen. A szegregáció csökkentésében közösségek társadalmi problémáinak megoldásában a szokásos gazdaság- és térségfejlesztésen túlmutató megközelítés szükséges. Ezt csak sok területet átfogó képzési programokkal lehet kedvező irányba terelni.	Szociális felzárkóztatás	SZ AT	Mór Város Önkormányzata,

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PÉ1	Mór belvárosi részén 81-es úton körforgalmi csomópont kialakítása	A 81-es számú út Mór egy belső szakaszán egy alacsony nyílás magasságú híd alatt megy át. E miatt gyakran a magas felépítményű kamionok kénytelenek ezt a szakaszt kikerülni és a város különböző útjain áthaladni. Ez nem csak nagyobb baleset veszélyt, de jelentős útkárokat is eredményez.	Biztonságosabb közlekedés, belső úthálózat védelme.	Hálózatos	NIF Zrt.
PÉ2	Mór belvárosi részét elkerülő út építése 8127	Tatabánya összeköttetését a 8-as 7-es főúttal ennek az útnak a kiépítésével kívánják megoldani. A forgalom növekedése a városon keresztül jelentős problémákat okozhatna. Ezért szükséges a 8127-út felújításával egy időben, vagy azt megelőzően A Mórt elkerülő szakaszt megépíteni.	Biztonságosabb közlekedés, belső úthálózat védelme.	Hálózatos	NIF Zrt.
PÉ3	Mór-Tatabánya másodrendű összekötő út építés előkészítése 8127	Tatabánya összeköttetését a 8-as 7-es főúttal ennek az útnak a kiépítésével kívánják megoldani. Az előkészítő munkában aktív szerepet kell betöltenie a városnak, hogy az esetleges hátrányokat elkerülje	Biztonságosabb közlekedés, belső úthálózat védelme.	Egyéb	Mór Város Önkormányzata, NIF Zrt.
PÉ4	Székesfehérvár négy-sávos úttal való megközelíthetőségének kialakítása 81-es	Mór kapcsolata Székesfehérvárral kiemelkedően fontos. Ezt a helyzetet erősíti a Győr-Székesfehérvár és a Komárom- Székesfehérvár összeköttetés mely a Móron átmenő 81-es úton bonyolódik le. A nagy forgalom és a biztonság fokozása követeli meg az útnak a fejlesztését.	Települések kapcsolatának javítása, közlekedés biztonság javítása.	Egyéb	NIF Zrt.

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PÉ5	A helyi tömegközlekedés fejlesztése, iskolabusz üzemeltetése	A helyi tömegközlekedés fejlesztéséhez, fontos az utas tájékoztatás javítása. Itt nem csak korszerű utas irányítást lehet kialakítani, de olyan digitális tájékoztatási rendszert is, aminek használatával az ide érkező turista is minden tájékoztatást megkaphat. Egyes területekről bejárók utaztatása a buszvállalat menetrend módosítása miatt problémás lett, ezért szükségessé válik egy kis iskolabusz beállítása is.	Közösségi szolgáltatás minőségének javítása, turisztikai vonzerő növelése.	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,
PÉ6	A városon belüli kerékpárút-hálózat fejlesztése	A közlekedési infrastruktúra fejlesztés közül a fenntartható városi mobilitást kialakításának elősegítése, a kerékpáros közlekedés infrastrukturális elemeinek fejlesztése	A kerékpáros hivatásforgalom elősegítése	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata,
PÉ7	Belvárosi parkolóhelyek bővítése, mélygarázs építése	Az elmúlt években fokozatosan egyre jelentősebb gondot okoz a városközpontban a parkolás megoldása. Ezt a helyzetet tovább rontja a belvárosba építendő piaci csarnok és az ide áramló termelők és vásárlók. A felszíni területen ennek megfelelő részt nem lehet a városkép és a zöldterület hátránya nélkül megoldani ezért, a piaci csarnok alá helyezendő mélygarázs látszik jó megoldásnak. Problémaként az üzemeltetési költségek jelentkezhetnek,	Belváros komfortossága és biztonságos közlekedésének biztosítása	VK AT	Mór Város Önkormányzata

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PÉ8	A városi járdahálózat fejlesztése	Mór területén nem egyenletes a járdával való ellátottság, a projekttel ezeket a részeket akarja lefedni az Önkormányzat	Magas színvonalú biztonságot nyújtó közösségi szolgáltatás.	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata
PÉ9	A lakossági energiahatékonysági beruházások támogatása	OFP egyik kiemelt prioritása az energia hatékonyság javítása. Ez nem csak a nagyfogyasztónál jelent komoly megtakarítást, hanem a lakossági fogyasztásnál is.	Energiatakarékos, és megújuló energia használatra nevelés és alkalmazás elősegítése	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata
PÉ10	A városi közvilágítás energia racionalizálása	A jelenlegi üzemeltetővel lejár az állandó összegű szerződés, a városnak kell megoldania a növekedett igényeknek megfelelő üzemeltetést ami növekvő terheket jelenthet. Ezért kerül előtérbe az elmúlt időszakban megjelent energia takarékos közvilágítási megoldások kialakítása.	Energiatakarékos, és jó színvonalú közvilágítás biztosítása	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata
PÉ11	A városi oktatási intézmények energetikai felújítása	A régebben épült oktatási intézmények energetikai besorolása alacsony, így az intézmények üzemeltetése is pazarló. Szigetelés, nyílászáró csere, modern gépészettel jelentős megtakarítás érhető el.	Energiatakarékos, és jól használható oktatási intézmények kialakítása	VK AT	Mór Város Önkormányzata
PÉ12	Biomassza tüzelésű távhőszolgáltatás fejlesztése	A kertvárosi jelleggel egyidejűleg, jelentkeznek olyan melléktermékek, amelyek felhasználása jelentős energia megtakarítás eredményez. A fejlesztésnél, viszont a jelenlegi hőközpontot ki kell telepíteni a városközpontból.	Energiatakarékos, és megújuló energia használata a városi szolgáltatásban	VK AT, Kertváros	Mór Hő

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PÉ13	Geotermikus energiaforrás használata a városi uszoda esetén	Az uszoda üzemeltetési költségeinek, jelentős részét teszi ki a fűtési energia költsége. Mind a sportolás, mind a rekreáció szempontjából fontos az uszoda használat olcsó elérése. Ezt elősegíti a geotermikus hő hasznosítása.	Energiatakarékos, és megújuló energia használata a városi szolgáltatásban	DK AT	Mór Hő
PÉ14	Középületek energiahatékonysági beruházásai	Energiatakarékos fejlesztések jelentősen csökkenthetik a város középületeinek költségét, ezáltal a város üzemeltetésben jobb fejlesztési lehetőségek keletkeznek.	Energiatakarékos, és megújuló energia használata a városi szolgáltatásban	Hálózatos	Mór Hő
PÉ15	Napkollektor rendszerek alkalmazása a Szabadidő központban és a Táncsics gimnáziumban	Az adott területek melegvíz fogyasztása jelentős, így viszonylag szerényebb beruházással is jelentős energia és költség megtakarítást lehet elérni.	Energiatakarékos, és megújuló energia használata a városi szolgáltatásban	DK AT, VK AT	Mór Hő
PÉ16	A városban lakossági szintű komposztálási lehetőség biztosítása	A kertvárosi jelleg miatt jelentős mennyiségű komposztálható hulladék keletkezik. Ennek megoldásával nem csak a környezetet védjük (tavaszi, őszi avar égetések) hanem jelentős talajjavító anyagot is nyerhetünk a közparkok felújításához.	A természet védelme az illegális hulladék lerakóktól, hulladék hasznosítás	Hálózatos	Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Zrt.
PÉ17	A veszélyes hulladékgyűjtés rendszer fejlesztése	Mór területileg érinti a jelentős ivóvíz bázist szolgáltató karsztrendszert. A szabályozatlan veszélyes hulladék elhelyezés óriási károkat okozhat ebben a rendszerben	A természet védelme az illegális hulladék lerakóktól	Hálózatos	Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Zrt.

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PÉ18	Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés kialakítása és működtetése	Hazai és EU elvek szerint is fontos a szelektív hulladékgyűjtés az újra felhasználás lehetősége miatt.	A természet védelme az illegális hulladék lerakóktól, hulladék hasznosítás	Hálózatos	Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Zrt.
PÉ19	Belterületi zárt csatorna- és nyílt árokrendszer fejlesztése és bővítése	A város belterületét átszelő patak jelentős közterülete szakít ki, a mély vezetése miatt szükséges rézsű felületekkel. Ez jelentős fenntartási költségeket eredményez, de a felszíni vizek szennyezésének lehetősége is fennáll. A projekt korábban felmért területek csapadékvíz elvezetését és a belterületi szakaszon a csatorna lefedését célozza meg	Felszíni vizek védelme, közterületek felszabadítása, kárelhárítás	Hálózatos, VK AT	Közép-Dunántúli VIZIG,
PÉ20	Új teljes körű település rendezési terv készítése	A változó igényekhez igazított rendezési terv elősegíti azokat a fejlesztési célokat, amelyek a hosszú távú célok elérését biztosíthatják. Befolyásolják az egyes fejlesztések minőségét, kihatással van a város élhetőségére.	A város fejlesztéseinél, település képet befolyásoló változtatásoknál kell	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata
PÉ21	A használaton kívüli ingatlanok funkcióval való megtöltése	A használaton kívüli ingatlanok, állagromlása erősebb, környezete könnyen elhanyagoltta válik, különösen kertes családi házas övezetekben. A jól képzett fiatalok letelepedésének segítségével, kettős célt lehet elérni, az épített környezet megóvását és a város képzettségi színvonalának növelését.	A város magas színvonalú település képének megőrzése	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PÉ22	Építési telkek kialakítása	A kulturált jó szolgáltatásokat biztosító jó munkalehetőségekkel rendelkező város erős vonzást jelent betelepülésre. Ezt fiatalok esetében korlátozza az építési telkek magas ára.	A város fejlődését elősegítő területfejlesztés	Kertváros	Mór Város Önkormányzata, vállalkozások
PÉ23	MÓR Holding létrehozása és működtetése	A városüzemeltetési feladatok igen sokrétűek, amibe több vállalkozást is be kellett vonni. Ez jelentős költségtöbbletet eredményez a munkák összehangolása is nehezebb. A holding szervezettel ezeket a problémákat kívánja kiküszöbölni az Önkormányzat	Magas színvonalú költség hatékony közösségi szolgáltatás.	GT AT, VK AT	Mór Város Önkormányzata
PÉ24	Temető területének rendbetétele	Egyes temetői létesítmények (pl. ravatalozó) leromlott állapota miatt felújítás szükséges. A projekttel ezeket javítják ki.	Magas színvonalú költség hatékony közösségi szolgáltatás.	DK AT	Mór Hő
PÉ25	A belvárosi posta épület felújítása	A postaépület jelenlegi állapota nem biztosít megfelelő körülményeket a postai szolgáltatások megfelelő ellátásához	Magas színvonalú közösségi szolgáltatás.	VK AT	Magyar Posta, Mór Város Önkormányzata
PÉ26	A városi utcakép fejlesztése: utcabútorok kihelyezése, közterek díszburkolattal való ellátása	A városban élők és a városba turistaként érkezők számára egyaránt a megfelelő utcakép kialakítása, utcabútorok kihelyezése, a közterek díszburkolattal való ellátása	Városi atmoszféra javítása, a közterek forgalmának és az azokon eltöltött idő növelése.	Hálózatos	Mór Város Önkormányzata

Projekt kód	Rövid megnevezés	Tartalom	Cél	Besorolás	Projektgazda
PÉ27	A városi közvilágítás látványának javítása	A közvilágító hálózat a város központban földkábeles ellátású. A kertvárosi részen viszont rendkívül csúnya léghábeles megoldások vannak. A turizmus fejlődésével ezek a rendszerek rossz hatást fejtenek ki a látogatókra, ezért folyamatos kiváltásukra szükség van.	Városkép javítása		Közvilágítást szolgáltató
PÉ28	Városi zöldfelületek növelése	A város komfortosságát nagy mértékben befolyásolják a parkosítások. A kertvárosi jelleg miatt általában kedvező a zöldfelületek aránya, de egyes területek fásítása tovább javítaná a városképet és a belterületek klímáját.	A város magas színvonalú település képének megőrzése, helyi klíma javítása	Hálózatos	Mór Hő

2.4 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE ÉS ÜTEMEZÉSE

Az integrált településfejlesztési stratégiákban megfogalmazott fejlesztések tervezett ütemezése

Projekt kód	Fejlesztések	Kezdés	Befejezés	Megvalósítás ideje / hónap	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév
PG1	Az iparterületek infrastrukturális fejlesztése, bővítése	2016. I. félév	2016. II. félév	9										
PG2	Az É-NY ipari park területének növelése	2018. I. félév	2018. II. félév	9										
PG3	Az Velegi úti ipari zóna területének növelése	2016. II. félév	2017. I. félév	9										
PG4	Autóipari vállalkozások klaszterének kibővítése erősítése	2016. I. félév	2017. I. félév	12										
PG5	Képzési és Innovációs központ létrehozása és működtetése	2016. II. félév	2018. I. félév	20										
PG6	A borászatok technológiai fejlesztése	2016. I. félév	2018. I. félév	24										
PG7	A helyi piaci igényeknek megfelelő képzések segítése	2016. I. félév	2016. II. félév	6										
PG8	Apartman épület létesítése a Velegi úton	2016. I. félév	2016. I. félév	2										
PG9	Foglalkoztatás bővítő programok támogatása	2016. I. félév	2016. II. félév	6										
PG10	Idős foglalkoztatás rendszerének kialakítása	2016. II. félév	2017. I. félév	12										
PG11	A városi turisztikai marketingtevékenységek támogatása	2016. II. félév	2017. II. félév	12										
PG12	Humán erőforrás fejlesztés a turizmusban	2016. I. félév	2016. II. félév	12										
PG13	Kereskedelmi szállás- és vendéglátóhelyek számának növelése	2016. I. félév	2017. I. félév	12										
PG14	Látóhegyi tavak turisztikai és infrastrukturális fejlesztése	2016. I. félév	2016. I. félév	6										
PG15	Turisztikai információs pontok, táblák kihelyezése	2016. II. félév	2017. I. félév	6										
PG16	Turisztikai rendezvények támogatása	2016. I. félév	2017. I. félév	12										
PG17	Mór kapcsolódásának fejlesztése a térségi kerékpárút-hálózatba	2016. I. félév	2016. II. félév	10										
PG18	A Mórt érintő borút létrehozása és fejlesztése	2016. I. félév	2018. II. félév	36										
PG19	A városi Hársfa – Ezerjő utcai pincesor egységes fejlesztése	2016. II. félév	2017. I. félév	8										
PG20	Hársfa és Ezerjő utca fizikai összekötése, díszburkolattal való ellátása	2016. I. félév	2017. I. félév	12										
PT1	Mór mint „intelligens város”, e-közigazgatás fejlesztése	2018. I. félév	2018. II. félév											
PT2	Közszolgáltatási feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer	2017. I. félév	2017. II. félév											
PT3	A járás fejlesztéseinek összehangolása, segítése	2016. I. félév	2016. I. félév	6										
PT4	Egészségügyi szolgáltatások bővítése, területi koncentráció	2018. I. félév	2019. I. félév	12										
PT5	Védőnői szolgálat működési feltételeinek javítása	2019. I. félév	2020. II. félév	18										
PT6	A rendőrség új épületbe való költöztetése	2016. I. félév	2018. I. félév	24										
PT7	Piac területének fejlesztése	2016. II. félév	2017. I. félév	8										
PT8	Piac üzemeltetési rendszerének fejlesztése.	2017. I. félév	2018. I. félév	10										
PT9	Új ösztöndíj-rendszer kialakítása a fiatalok megtartása érdekében	2018. I. félév	2018. II. félév	6										
PT10	Új típusú támogatási rendszer kialakítása, magasan képzett fiatalok letelepítése érdekében	2017. I. félév	2017. II. félév	6										
PT11	Bölcsődék fejlesztése és számának növelése	2017. II. félév	2018. I. félév	6										
PT12	Óvodai férőhely-kapacitások növelése	2017. I. félév	2018. I. félév	12										
PT13	Petőfi Sándor Általános Iskola bővítése	2018. I. félév	2019. I. félév	12										
PT14	Idősek bentlakásos és nappali ellátásának fejlesztése	2019. I. félév	2019. II. félév	6										
PT15	A strand műszaki és turisztikai fejlesztése	2019. I. félév	2020. I. félév	12										
PT16	A városi sportélet és rendezvények támogatása	2017. I. félév	2017. II. félév	6										

Projekt kód	Fejlesztések	Kezdés	Befejezés	Megvalósítás ideje / hónap	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév
PT17	Babos-kúti szabadidőpark fejlesztése	2016. I. félév	2018. I. félév	24										
PT18	Játszóterek minőségének javítása, számának bővítése	2017. I. félév	2018. I. félév	12										
PT19	Sportcentrum fejlesztése és működtetése	2019. II. félév	2020. II. félév	12										
PT20	Térfigyelő-kamerarendszer bővítése	2016. I. félév	2018. I. félév	24										
PT21	Hajléktalanszálló felújítása és korszerűsítése	2018. I. félév	2019. I. félév	12										
PT22	Szociális felzárkóztató-, képzési programok támogatása a szegregátumokban	2016. I. félév	2018. I. félév	24										
PÉ1	Mór belvárosi részén 81-es úton körforgalmi csomópont kialakítása	2016. I. félév	2017. I. félév	15										
PÉ2	Mór belvárosi részét elkerülő út építése 8127	2019. II. félév	2021. II. félév	30										
PÉ3	Mór-Tatabánya másodrendű összekötő út építés előkészítése 8127	2020. II. félév	2021. II. félév	15										
PÉ4	Székesfehérvár négysávos úttal való megközelíthetőségének kialakítása 81-es	2019. I. félév	2020. II. félév	30										
PÉ5	A helyi tömegközlekedés fejlesztése, iskolabusz üzemeltetése	2018. II. félév	2019. I. félév	6										
PÉ6	A városon belüli kerékpárút-hálózat fejlesztése	2019. I. félév	2019. II. félév	6										
PÉ7	Belvárosi parkolóhelyek bővítése, mélygarázs építése	2016. I. félév	2017. I. félév	15										
PÉ8	A városi járdahálózat fejlesztése	2016. I. félév	2017. I. félév	12										
PÉ9	A lakossági energiahatékonysági beruházások támogatása	2017. II. félév	2020. I. félév	10										
PÉ10	A városi közvilágítás energia racionalizálása	2018. I. félév	2019. I. félév	15										
PÉ11	A városi oktatási intézmények energetikai felújítása	2016. II. félév	2017. I. félév	10										
PÉ12	Biomassza tüzelésű távhőszolgáltatás fejlesztése	2019. I. félév	2020. I. félév	18										
PÉ13	Geotermikus energiaforrás használata a városi uszoda esetén	2019. I. félév	2019. II. félév	10										
PÉ14	Középületek energiahatékonysági beruházásai	2016. I. félév	2020. II. félév	20										
PÉ15	Napkollektor rendszerek alkalmazása a Szabadidő központban és a Táncsics gimnáziumban	2017. I. félév	2017. II. félév	10										
PÉ16	A városban lakossági szintű komposztálási lehetőség biztosítása	2016. II. félév	2017. II. félév	18										
PÉ17	A veszélyes hulladékgyűjtés rendszer fejlesztése	2017. II. félév	2018. II. félév	18										
PÉ18	Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés kialakítása és működtetése	2016. I. félév	2019. II. félév											
PÉ19	Belterületi zárt csatorna- és nyílt árokrendszer fejlesztése és bővítése	2017. I. félév	2018. I. félév	12										
PÉ20	Új teljeskörű település rendezési terv készítése	2016. II. félév	2017. II. félév	15										
PÉ21	A használaton kívüli ingatlanok funkcióval való megtöltése	2016. I. félév	2016. I. félév	2										
PÉ22	Építési telkek kialakítása	2017. II. félév	2018. I. félév	6										
PÉ23	MÓR Holding létrehozása és működtetése	2018. I. félév	2020. I. félév	24										
PÉ24	Temető területének rendbetétele	2016. I. félév	2017. I. félév	12										
PÉ25	A belvárosi posta épület felújítása	2016. I. félév	2017. II. félév	23										
PÉ26	A városi utcakép fejlesztése: utcabútorok kihelyezése, közterek díszburkolattal való ellátása	2016. I. félév	2018. I. félév	24										
PÉ27	A városi közvilágítás látványának javítása	2017. II. félév	2017. I. félév	10										
PÉ28	Városi zöldfelületek növelése	2016. I. félév	2018. I. félév	24										

Az integrált településfejlesztési stratégiákban megfogalmazott fejlesztések indikatív forrásigénye (Mft)

	Fejlesztések	TOP	EFOP	GINOP	IKOP	KEHOP	RSZTOP	VP	Egyéb	Összesen
PG1	Az iparterületek infrastrukturális fejlesztése, bővítése	215								215
PG2	Az É-NY ipari park területének növelése								100	100
PG3	Az Velegi úti ipari zóna területének növelése								60	60
PG4	Autóipari vállalkozások klaszterének kibővítése erősítése			20						20
PG5	Képzési és Innovációs központ létrehozása és működtetése			80						80
PG6	A borászatok technológiai fejlesztése			10						10
PG7	A helyi piaci igényeknek megfelelő képzések segítése		5							5
PG8	Apartman épület létesítése a Velegi úton								35	35
PG9	Foglalkoztatás bővítő programok támogatása								25	25
PG10	Idős foglalkoztatás rendszerének kialakítása								8	8
PG11	A városi turisztikai marketingtevékenységek támogatása			3						3
PG12	Humán erőforrás fejlesztés a turizmusban	13								13
PG13	Kereskedelmi szállás- és vendéglátóhelyek számának növelése			20					50	70
PG14	Látóhegyi tavak turisztikai és infrastrukturális fejlesztése								150	150
PG15	Turisztikai információs pontok, táblák kihelyezése		8							8
PG16	Turisztikai rendezvények támogatása		20							20
PG17	Mór kapcsolódásának fejlesztése a térségi kerékpárút-hálózatba								50	50
PG18	A Mórt érintő borút létrehozása és fejlesztése								30	30
PG19	A városi Hársfa – Ezerjő utcai pincesor egységes fejlesztése			120						120
PG20	Hársfa és Ezerjő utca fizikai összekötése, diszburkolattal való ellátása							15		15
PT1	Mór mint „intelligens város”, e-közigazgatás fejlesztése	30								30
PT2	Közzolgáltatási feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer	30								30
PT3	A járás fejlesztéseinek összehangolása, segítése								5	5
PT4	Egészségügyi szolgáltatások bővítése, területi koncentrációja	150								150
PT5	Védőnői szolgálat működési feltételeinek javítása								20	20
PT6	A rendőrség új épületbe való költöztetése								300	300
PT7	Piac területének fejlesztése	150								150
PT8	Piac üzemeltetési rendszerének fejlesztése.								10	10
PT9	Új ösztöndíj-rendszer kialakítása a fiatalok megtartása érdekében								20	20
PT10	Új típusú támogatási rendszer kialakítása, magasan képzett fiatalok letelepítése érdekében								20	20
PT11	Bölcsődék fejlesztése és számának növelése	40								40
PT12	Óvodai férőhely-kapacitások növelése	60								60
PT13	Petőfi Sándor Általános Iskola bővítése								50	50
PT14	Idősek bentlakásos és nappali ellátásának fejlesztése		150							150
PT15	A strand műszaki és turisztikai fejlesztése			10						10
PT16	A városi sportélet és rendezvények támogatása		20							20

	Fejlesztések	TOP	EFOP	GINOP	IKOP	KEHOP	RSZTOP	VP	Egyéb	Összesen
PT17	Babos-kúti szabadidőpark fejlesztése							20		20
PT18	Játszóterek minőségének javítása, számának bővítése							45		45
PT19	Sportcentrum fejlesztése és működtetése							25		25
PT20	Térfigyelő-kamerarendszer bővítése								30	30
PT21	Hajléktalanszálló felújítása és korszerűsítése								30	30
PT22	Szociális felzárkóztató-, képzési programok támogatása a szegregátumokban		50							50
PÉ1	Mór belvárosi részén 81-es úton körforgalmi csomópont kialakítása				250					250
PÉ2	Mór belvárosi részét elkerülő út építése 8127				100					100
PÉ3	Mór-Tatabánya másodrendű összekötő út építés előkészítése 8127				50					50
PÉ4	Székesfehérvár négysávos úttal való megközelíthetőségének kialakítása									0
PÉ5	A helyi tömegközlekedés fejlesztése, iskolabusz üzemeltetése								80	80
PÉ6	A városon belüli kerékpárút-hálózat fejlesztése	50								50
PÉ7	Belvárosi parkolóhelyek bővítése, mélygarázs építése	150								150
PÉ8	A városi járdahálózat fejlesztése	50								50
PÉ9	A lakossági energiahatékonysági beruházások támogatása								50	50
PÉ10	A városi közvilágítás energia racionalizálása					80			80	160
PÉ11	A városi oktatási intézmények energetikai felújítása					80				80
PÉ12	Biomassza tüzelésű távhőszolgáltatás fejlesztése	50				30				80
PÉ13	Geotermikus energiaforrás használata a városi uszoda esetén					80				80
PÉ14	Középületek energiahatékonysági beruházásai	150								150
PÉ15	Napkollektor rendszerek alkalmazása a Szabadidő központban és a Táncsics gimnáziumban	50								50
PÉ16	A városban lakossági szintű komposztálási lehetőség biztosítása								25	25
PÉ17	A veszélyes hulladékgyűjtés rendszer fejlesztése					20				20
PÉ18	Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés kialakítása és működtetése					100				100
PÉ19	Belterületi zárt csatorna- és nyílt árokrendszer fejlesztése és bővítése	300								300
PÉ20	Új teljeskörű település rendezési terv készítése	10								10
PÉ21	A használaton kívüli ingatlanok funkcióval való megtöltése								100	100
PÉ22	Építési telkek kialakítása								250	250
PÉ23	MÓR Holding létrehozása és működtetése								50	50
PÉ24	Temető területének rendbetétele								20	20
PÉ25	A belvárosi posta épület felújítása	100								100
PÉ26	A városi utcakép fejlesztése: utcabútorok kihelyezése, közterek díszburkolattal való ellátása							30		30
PÉ27	A városi közvilágítás látványának javítása								50	50
PÉ28	Városi zöldfelületek növelése					25				25
	Összesen	688	253	263	0	0	0	105	993	4 762

3 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

A Meglapozó munkarész 3.3.2 fejezete megállapítja, hogy Mórón a 2011-es népszámlálás adatai alapján Árkipusztá valódi szegregátum. Emellett Felsődobos is szegregációval veszélyeztetett a városban.

Árkipusztá demográfiai helyzetéről röviden összefoglalva az mondható el, hogy fiatalos korszerkezetű, alacsonyan képzett lakosság él a területen, akik körében alacsony a foglalkoztatottság és igen magas a munkanélküliség. Nagyon kis jövedelemből tartják fenn magukat az egyes háztartások, amit a különféle önkormányzati segélyek egészítenek ki.

Mindezek alapján célszerű egy átfogó, szegregáció mérséklését célzó intézkedéstervet kidolgozni a városban, mely megakadályozza a szegregációval veszélyeztetett területek szociális leszakadását és problémáik fokozódását.

3.1 A SZEGREGÁCIÓ MÉRSÉKLÉSÉT VAGY MEGSZÜNTETÉSÉT CÉLZÓ INTÉZKEDÉSEK

Az alábbiakban ismertetjük a szegregáció mérséklésére, megszüntetésére vonatkozó városi szintű intézkedéseket és célokat. A szegregátumok specifikus céljai a 3.3 fejezetben kerülnek bemutatásra.

Mór város anti-szegregációs programjának kidolgozása során felmerülő kérdések megoldására a programjavaslatok a hátrányos helyzetben lévő lakosság felzárkóztatását integrált szemlélettel közelítik meg. A programok egyszerre kezelik a szegregált / szegregált közeli környezetben élők szociális, lakhatási, munkaerő-piaci és nevelési-oktatási integrációját.

3.1.1 Antiszegregációs szemlélet és esélyegyenlőség biztosítása

A város rendelkezik Települési Esélyegyenlőségi Tervvel, amely segítségével mélyszegénységben élő csoport helyzetét, valamint a szociális ellátások és a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások rendszerét és fejlesztési irányait egyöntetűen át tudja tekinteni, nem csak az egyes intézmények szintjén. Az átfogó megközelítés segítségével a városban felismert szükségleteket és a lehetőségeket összhangba tudja hozni a fenntartó.

Az antiszegregációs szemlélet és tevékenység a város működésének alapvető jellemzői közé tartozik. A település valamennyi helyi rendelkezés és intézkedés megalkotásakor horizontális szempontként érvényesíti a szegregáció megakadályozásának követelményét. A feladatok koordinálását a Települési Esélyegyenlőségi Tervben lefektetett elvek alapján végzik el, bevonva a Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi referensét.

3.1.2 Az elszegényedés megelőzése, negatív hatásainak kivédése

Az elszegényedés megelőzésének legfontosabb eszköze a veszélyeztetett csoportok munkához jutása, rendszeres munkavégzése. Az ITS-ben több helyütt megjelenik a foglalkoztatás helyi lehetőségeinek bővítése, munkahelyteremtő beruházások ösztönzése, mint kiemelt stratégiai cél, azonban kérdés lehet, hogy a tartós szegénységben élők mennyire vonhatók be eredményesen a „munka világába”, tekintve, hogy magas körükben a tartósan munkanélküliek aránya.

Ezért ezen célcsoport esetében a közmunka, alternatív foglalkoztatási programok indítása, illetve ezen foglalkoztatási lehetőségek képzéssel való kiegészítése javasolt. Mint a Megalapozó tanulmány is bemutatja, az Önkormányzat lehetőségeihez képest igyekszik javítani az árkipusztai lakosság foglalkoztatottságán, elsősorban a közfoglalkoztatási programokban való részvétel útján, másrészt foglalkoztatási kezdeményezések támogatása révén.

3.1.3 A hátrányos helyzetű lakosság gyermekeinek nevelési-oktatási integrációja

A hátrányos helyzetű lakosság gyermekei esetében kiemelt figyelmet kell fordítani a neveléshez és oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférésre. Mór és a kistérség többi településén elérhetőek az esélyegyenlőség szempontjából legfontosabb közszolgáltatások, kivéve egyes közoktatási szakszolgálati feladatokhoz kapcsolódó szolgáltatások. A településen élő 3-14 éves korosztály alapfokú közoktatási ellátási feltételei biztosítottak.

A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek támogatásához szükséges infrastrukturális és logisztikai jellegű feltételek csak részben biztosítottak, ezért folyamatos pályázati módszerrel minél hamarabb kezelni és meg kell valósítani ezeket. Így szükséges a következő feladatok ellátása: a hiányzó gyermekek átmeneti otthonát meg kell teremteni, a szociálisan rászorulóknak részére az ingyenes táborozás lehetőségének megoldása, az iskolai képzés, kiterjesztése, speciális tanulást segítő foglalkozások biztosítása.

3.2 A FEJLESZTÉSEK SZEGREGÁCIÓS HATÁSÁNAK KIVÉDÉSÉRE HOZOTT INTÉZKEDÉSEK

Az egyes fejlesztések, intézkedési tervek végrehajtása során felmerülő szegregációs hatások megelőzését, illetve kezelését a területileg illetékes társadalmi felzárkózási országos hatáskörű szerv bevonásával, a helyi esélyegyenlőségi referensnek, ennek hiányában a helyi szakmai vezetőnek kell megoldania, betartva a vonatkozó jogszabályokat, valamint a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia szakmai céljait.

A Stratégia 2. fejezetében ismertetett beavatkozások várhatóan nem járnak szegregációs hatással, nincs olyan tervezett intézkedés, mely a szegregációs szint növekedését okozná bárhol a városban. A legtöbb projekt egyértelműen pozitív társadalmi-gazdasági hatása miatt inkább elősegíti a szociálisan hátrányos helyzetű csoportok felzárkózását.

Az esetlegesen jelentkező szegregációs hatások kivédésére stratégiai szintű megoldást a Települési Esélyegyenlőségi Terv szükségszerű módosítása, fejlesztése során lehet kialakítani, beleértve a kapcsolódó Intézkedési Terv módosítását, majd az annak megfelelő végrehajtását.

3.3 A SZEGREGÁCIÓT OKOZÓ FOLYAMATOK MEGVÁLTOZTATÁSÁRA, HATÁSUK MÉRSÉKLÉSÉRE TEENDŐ INTÉZKEDÉSEK

A területen levő épületállomány állapotának folyamatos javítása mellett, energiaigényének, fenntartási költségeinek csökkentése az épített és természeti környezet minőségének javítása fontos. Az itt élők életminőségének javítása, a közszolgáltatások minőségének fejlesztése, közösségfejlesztéssel javítható. A foglalkoztatási helyzet javítása érdekében képzési programok, a szociális gazdaság adta lehetőségek kihasználást segítő projektek megvalósítása kell.

4 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

4.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

E fejezet célja annak bemutatása, hogy a stratégia hogyan illeszkedik a területfejlesztési tervdokumentumokhoz, településrendezési eszközökhöz, az ágazati stratégiákhoz, az önkormányzat gazdasági programjához stb. E dokumentumoknak a Mórt közvetlenül érintő (vagy Móra is vonatkoztatható) legalapvetőbb megállapításait, mint az ITS peremfeltételeit már a Megalapozó munkarész is összefoglalta. Emiatt az alábbiak csak kifejezetten az ITS **céljainak** az illeszkedését vizsgálják, megkeresve a legalapvetőbb fejlesztési stratégiákkal, dokumentumokkal való kapcsolódási pontokat. A kapcsolatokat az alábbi táblázatok összegzik.

Európa 2020 stratégia

Az „Európa 2020” az Európai Unió 2010-ben útnak indított, 10 évre szóló növekedési és foglalkoztatási stratégiája. Célja a 2008-2009-es válságból hatásainak kezelésén túl az, hogy megteremtse az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés feltételeit az Európai Unióban. A stratégiát az egyes tagországoknak érvényesíteniük kell a 2014-2020-as programozási időszakra vonatkozó tervdokumentumokban, az uniós forrásokból származó támogatások feltételeinek kidolgozásánál.

Ennek biztosítására az átfogó szabályokat tartalmazó uniós rendelet² írja elő, hogy minden egyes ESB-alapnak³ a stratégiában meghatározott 11 tematikus célkitűzést kell támogatnia. Az egyes pénzügyi alapokra vonatkozó specifikus szabályokat tartalmazó rendeletek a 11 tematikus célt tovább bontják beruházási prioritásokra, amely prioritásokat az adott alap támogatja.

Mind a tematikus célok, mind a beruházási prioritások beépülnek a hazai programozási dokumentumokba (Partnerségi Megállapodás, Operatív Programok) meghatározva, hogy a Magyarországon elérhető európai uniós források milyen jellegű beavatkozásokat támogathatnak. Miután városi stratégiai céljainak elérésére tervezett beavatkozások döntően EU-s támogatásokkal valósíthatók meg, meghatározó jelentőségű áttekinteni, hogy e célok megfelelnek-e az Európa 2020 tematikus céljaival, illetve a beruházási prioritásoknak.

Az alábbi táblázat a célok illeszkedését mutatja be, alátámasztva egyben azt, hogy Mór stratégiai céljai teljes mértékben összhangban állnak az általános uniós célokkal; sőt, egy-egy stratégia cél több tematikus cél megvalósulásához is hozzájárul. Ennek megfelelően a városban tervezett beavatkozások uniós támogathatósága biztosított.

² Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete.

³ Európai strukturális és beruházási (ESB) alapok: Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), Európai Szociális Alap (ESZA), Kohéziós Alap, Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA), Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA).

ITS stratégiai cél	Európa 2020 tematikus cél és beruházási prioritás
<i>Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis</i>	▪ A KKV-k versenyképességének fokozása – a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt – a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása – a kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében a kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése a vállalkozások és munkavállalók alkalmazkodóképességének elősegítése és a humántőke-beruházások növelése révén – A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése ▪ A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése – foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését
<i>Az ide látogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok</i>	▪ A KKV-k versenyképességének fokozása – a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt – a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása – a kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében a kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése a vállalkozások és munkavállalók alkalmazkodóképességének elősegítése és a humántőke-beruházások növelése révén ▪ Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése – a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése ▪ A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése – önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás
<i>Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások</i>	▪ A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem – beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra ▪ A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése – munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén – önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás – aktív és egészséges idősödés
<i>A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások</i>	▪ Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba – oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével ▪ A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem – beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra

ITS stratégiai cél	Európa 2020 tematikus cél és beruházási prioritás
<i>Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra</i>	▪ A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása – a regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához történő kapcsolásával
<i>Energia- és környezethatékony, klímatudatos város</i>	▪ Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban – az infrastrukturális létesítményekben, beleértve a közcélú épületeket és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása – alacsony és közepes feszültségű intelligens elosztórendszerek fejlesztése és megvalósítása
<i>Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése</i>	▪ Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése – a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése – a városi környezetfejlesztést célzó intézkedések, ideértve a rozsdáövezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is ▪ A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem – a rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása

Partnerségi Megállapodás és Operatív Programok

Az európai uniós támogatások hazai felhasználását a stratégiai jellegű Partnerségi Megállapodás, illetve a támogatási prioritásokat és azoknak megfelelő forrásallokációt is tartalmazó, az EU által 2015 tavaszán elfogadott operatív programok alapozzák meg. Az előzőekben vizsgált átfogóbb, uniós szintű illeszkedésen túl fontos, hogy a tervezett beavatkozások az e dokumentumokban rögzített specifikus feltételeknek is eleget tegyenek. Az egyes Operatív Programokhoz, illetve azok prioritásaihoz való illeszkedést a 2.3 fejezet mutatja be a finanszírozhatóságon keresztül.

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

Az Országgyűlés az 1/2014. (I. 3.) OGY határozattal fogadta el a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (OFTK). A dokumentum, mely a korábbi Országos Fejlesztési Konceptió és az Országos Területfejlesztési Konceptió (OFTK) integrálásával készült, rögzíti és összehangolja az ágazati fejlesztési- és a területfejlesztési célokat, emellett a 2014-2020-as uniós tervezéshez is kiinduló alapot ad. A dokumentum a megyék fejlesztési céljait is integrálja.

Az OFTK Fejér megyére vonatkozóan megfogalmazott **megyei fejlesztési irányai** egy-két kivétellel közvetlenül érvényesíthetőek a móri térségben is (egy-két irány esetében részlegesen). A városi stratégia szempontjából a legfontosabbak:

- A közösségi közlekedést segítő kelet-nyugati irányú közlekedési infrastruktúra (81-es út) hálózati fejlesztése, a városok közötti kapcsolat javítása
- A helyi gazdaság jelenlegi teljesítő képességének, hozzáadott értékének emelése, új perspektivikus ágazatok és a „tudásalapú ipar” megerősödése.

- Az ipari zónák rehabilitációjának folytatása, a turizmus és a koncentrált ipari tevékenységek környezetterhelésének minimalizálása.
- A megye táji, természeti és műemléki értékeinek megőrzése, tematikus összekapcsolása, fenntartható hasznosítása, megismertetése.
- A megyeszékhely és a városok a kultúra és az innovatív tudás központjai.

Az országos **szakpolitikai célok** közül Mór stratégia céljai az alábbiakkal áll a legszorosabb kapcsolatban:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme

A **területi célok** közül az alábbiak emelhetők ki:

- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása

Fejér megyei tervdokumentumok

Mór várostérségére vonatkozóan a **megyei koncepcióban** kiemelt fejlesztési célok a mindegyike megjelenik Mór ITS-ében is:

- Turizmusfejlesztés, borturizmus
- Gazdaságfejlesztés (kiemelten Mór gazdasági területének fejlesztése), a környezetipar fejlesztése és támogatása
- A mezőgazdaság támogatása, egészséges termékek előállítása; a borászatok fejlődésének biztosítása.
- Az alternatív energiaforrások támogatása
- A környezetvédelmi célú fejlesztések támogatása (hulladék terméklánc kialakítása.)

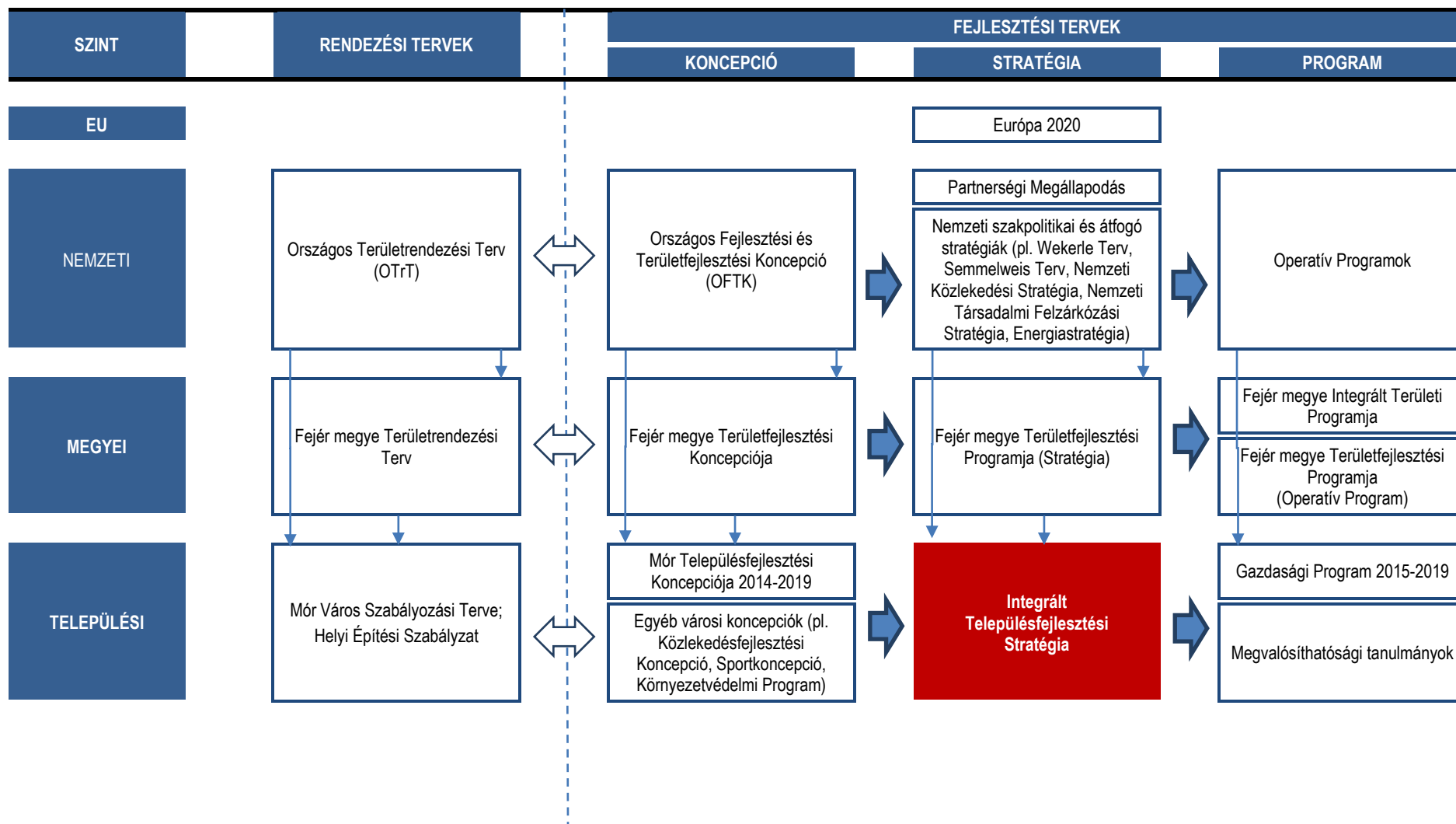
Mór város Településfejlesztési Koncepciója és Gazdasági programja

A város Településfejlesztési Koncepciója és Gazdasági Programja jelen tervezési munkával párhuzamosan lett jóváhagyva, így a stratégia erősen támaszkodni tudott az e dokumentumokban megfogalmazottakra. A stratégia céljai eleve a koncepcióban rögzített célok továbbgondolásával, a stratégia rövidebb időtávjához igazodó operacionalizálásával lettek meghatározva, továbbá abba beépültek a Gazdasági Program rövidebb távon elérni kívánt céljai, beavatkozásai is. Ily módon a város e három alapidokumentumának összhangja, egymásra épülése teljes mértékben biztosított.

Hasonló megállapítás tehető a Mór egyéb stratégiai dokumentumai, ágazati koncepciói tekintetében is, amelyek e helyzetelemzés keretében áttekintésre, az abban foglaltak a stratégiába a lehetséges mértékig beépítésre kerültek.

Ugyancsak biztosított a stratégiának a különböző szintű területrendezési tervekkel való összhangja; a tervezett beavatkozások nincsenek ellentmondásban az azokban rögzített területhasználati és egyéb szabályokkal, tervekkel, illetve nem igénylik azok módosítását helyi szinten sem.

A stratégia külső összefüggései

4.2 BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

A célok érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatásai

A tevékenységek /projektek kölcsönhatás mátrixa

	Városház	Gazdaságfejlesztési akcióterület	Pincés utcák akcióterület	Dél-keleti városrész	Felsőbobos, Árkpuszta	Kertváros	Össz.:
Városház		2	2	2	0	2	8
Gazdaságfejlesztési akcióterület	0		0	1	0	1	2
Pincés utcák akcióterület	1	0		1	0	2	4
Dél-keleti városrész	2	1	1		0	2	6
Felsőbobos, Árkpuszta	0	0	0	0		0	0
Kertváros	1	1	2	2	0		6
Össz.:	4	4	5	6	0	7	26

Fenti táblázat értékei azt jelzik, ahogy az egyes akcióterületeken megvalósuló fejlesztések – szakértői értékelések alapján - milyen mértékű és irányú hatást gyakorolnak más akcióterületekre. Miután a táblázat csak pozitív számokat tartalmaz, megállapítható, hogy nincs olyan fejlesztés, ami a település más városrészeit, vagy akcióterületeit kedvezőtlenül érintené, ott funkcióvesztést vagy egyéb kedvezőtlen hatást (pl. szegregálódás) generálna. Látható továbbá, hogy a legszéleskörűbb, gyakorlatilag a település egészére kiható pozitív hatásokat a Belváros fejlesztései generálnak.

5 A MEGVALÓSÍTHATÓSÁG KOCKÁZATAI

A fejezet azokat a külső tényezőket veszi számba, amelyek a stratégia megvalósítását akadályozhatják, s emiatt a végrehajtás szempontjából kockázati tényezőként kell számolni vele.

A kockázatokat három tematikus csoportban vizsgáljuk: pénzügyi, jogi/intézményi és társadalmi jellegű kockázatok. Mindegyik tényező esetén egy három fokozató skálán (kicsi/közepes/nagy). megbecsüljük meg a bekövetkezés valószínűségét, illetve azt, hogy a kérdéses probléma bekövetkezése esetén milyen mértékű a stratégiára sikerességére gyakorolt hatás, az adott tényező bekövetkezése, mekkora kárt eredményez. E két tényező szorzataként adódik az ú.n. *kockázati index*, ami alapján a kockázati tényezők fontossági sorrendbe állíthatók. A legnagyobb kockázati indexű tényezőkre kell a legnagyobb figyelmet fordítani, s megfelelő erőforrásokat kell biztosítani lehetőleg már a problémák megelőzésre is.

A kockázatok besorolása a kockázat mértéke szerint

Valószínűség	jelentős		J4	J1
	közepes	J3	T1	G2 G4
	kicsi		G5 J2 T2 T3	G1 G3
		kicsi	közepes	jelentős
		Hatás		

Kritikus kockázat – cél a megelőzés
Közepes kockázat – figyelemmel kísérendő
Alacsony kockázat – nem igényel jelentősebb erőforrásokat

Az egyes kockázati tényezőket az alábbi táblázat mutatja be, amely egyben javaslatot is tartalmaz az adott probléma megelőzésére, kezelésére.

Kockázat megnevezése	Várható hatása, következménye	Valószínűség	Hatás	Megelőző / korrekciós intézkedés
Gazdasági, pénzügyi jellegű kockázatok				
G1 – Kedvezőtlen gazdasági folyamatok gátolják a vállalkozói befektetéseket	A befektetők elmaradnak, a város gazdaságfejlesztési szolgáló kulcsprojektjei nem, vagy csak késve hozzák meg a kívánt eredményeket (munkahelyteremtés)	kicsi	jelentős	Intenzív befektetés ösztönzés, a befektetésösztönzés és a vállalkozástámogatás változatos eszközeinek alkalmazása (pl. adókedvezmények, bérleti díj kedvezmények, városmarketing)
G2 – A szükséges közlekedési (közút, vasút) beruházások elmaradása romló versenypozíciókat eredményez a város számára idegenforgalmi célterületként és befektetési helyszíneként is	A befektetők elmaradnak, a város gazdaságfejlesztési szolgáló kulcsprojektjei nem, vagy csak késve hozzák meg a kívánt eredményeket (munkahelyteremtés)	közepes	jelentős	Intenzív városmarketing tevékenység; a város egyéb előnyös adottságainak kiemelésével (pl. környezeti adottságok); differenciált – a megfelelő célcsoportokra koncentrált – marketing mind a turizmusban, mind a befektetések terén. Lobbi tevékenység a fejlesztések szükségességének elfogadtatására.
G3 – Saját források előteremtésének a nehézségei	A tervezett projektek megghiúsulnak, elhúzódnak	kicsi	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása; a megtakarításokat és bevételt eredményező projektek előbbre sorolása
G4 – A pályázati kiírások késedelme miatt a támogatási források csak késve állnak rendelkezésre	Az önkormányzat tervezett forrásütemezése felborul, egyes projektek elmaradnak	közepes	jelentős	A legfontosabb projektek kidolgozásának, előkészítésének felgyorsítása saját forrásokból, hogy a pályázati felhívás megjelenésekor azonnal benyújtható legyenek
G5 – A fejlesztések megvalósítás költségei meghaladják a tervezettet	A saját erő igényt növelő nem számolható költségek növekedése	kicsi	közepes	Már a pályázatok előtt részletes és kontrollált költségbecslések készítése részletes projekttervek alapján. Szükség esetén a projektek műszaki tartalmának csökkentése, racionalizálása. Megfelelő szerződéses stratégia alkalmazása (átalánydíj).
Jogi, intézményi jellegű kockázatok				
J1 – A támogatási rendszer (források, támogatási kritériumok) változhatnak a ma ismert elképzelésekhez képest	Az egyes projektek támogathatósága, illetve a források ütemezése változik a tervezetthez képest	jelentős	jelentős	A tervezési folyamat figyelemmel kísérése; szoros kapcsolat a megyei önkormányzattal; a kezdeti időszakban az ITS gyakoribb felülvizsgálata
J2 – Az önkormányzat számára nehézségeket okozhat a megváltozott támogatási rendszer és a nagyszámú projekt egyidejűleg történő lebonyolítása	Eredménytelen pályázatok; problémák a projektek végrehajtása során	kicsi	közepes	A szükséges kapacitások biztosítása a hivatalban és a Városfejlesztési Kft-ben. Külső szakértők segítségének igénybe vétele.
J3 – A humán rendszerekben végbement és tervezett országos érvényű átalakítások kedvezőtlenül befolyásolhatják a városban már kialakult és bevált szolgáltatásokat, struktúrákat	A város hosszú távú céljai sérülnek. Egyes fejlesztések eredményessége romlik, a szinergiák nem érvényesülnek (különösen egészségügy, oktatás terén)	közepes	kicsi	Az önkormányzat az érintett szervezetekkel, hatóságokkal, minisztériumokkal folyamatos kapcsolatot tart, információkat szerez a tervezett változásokról. A térség parlamenti képviselője, pártok, szakmai és civil szervezetek erőteljes lobbi tevékenysége.

Kockázat megnevezése	Várható hatása, következménye	Valószínűség	Hatás	Megelőző / korrekciós intézkedés
J4 – A fejlesztések megvalósításához kapcsolódó jogszabályi előírásokból (közbeszerzés, engedélyezési eljárások) fakadó problémák	Eredménytelen (vagy szabálytalan) közbeszerzések, elhúzódnak az eljárások; ezek miatt a fejlesztések időbeli elhúzódnak, többletköltségek felmerülése.	nagy	közepes	Jogszabályi előírások (változások) figyelemmel kísérése, az előírások pontos értelmezése, betartása, adminisztratív fegyelem. A közbeszerzési kiírások alapos előkészítése team munkában (jogi, műszaki, pénzügyi és menedzsment szakértelem bevonása). Jó munkakapcsolat kialakítása a szakhatóságokkal.
Társadalmi jellegű kockázatok				
T1 – Az átalakuló támogatási rendszerben is jellemző a verseny a források megszerzésért. Más települések konkurens (hasonló) fejlesztési (pl. iparterületek) igényekkel lépnek fel.	A települések versengése nehezíti a tervezést, rontja az együttműködési lehetőségeket. A konkuráló fejlesztések csökkentik a támogatási esélyeket, rontják a fejlesztések eredményességét (és a befektetési kínálat vonzerejét)	közepes	közepes	A települések közti kooperáció színtereinek megteremtése; a befektetésösztönzési tevékenység összehangolása; piac-szegmentáció érvényesítése. A versenypozíciókat erősítő tevékenységek / szolgáltatások alkalmazása (pl. gyorsított vagy egyszerűsített önkormányzati ügyintézés).
T2 – Lakossági ellenállás, illetve forráshiány (energetikai korszerűsítéseknél)	Szociális városrehabilitációs projektek csak részben tudnak megvalósulni, illetve nem hozzák meg a kívánt eredményeket. Az épületállomány állaga tovább romlik.	kicsi	közepes	A lakosság folyamatos tájékoztatása, a partnerség biztosítása a tervezés végrehajtás és monitoring során; fórumok és tájékoztató rendezvények szervezése; a helyi sajtó bevonása. Forráslehetőségek feltárása, épület felújítási alap létrehozása.
T3 – A fejlesztések és az eredmények negatív környezeti hatásai	A kialakult ökológiai egyensúly megbomlása; a város kedvező környezeti adottságainak romlása	kicsi	közepes	A városmarketingben kapjon hangsúlyt a kedvező környezeti állapot, mint érték; a befektetéseknél kritérium a környezetet nem terhelő tevékenység. A környezeti állapot megóvására és fejlesztésére irányuló fejlesztések (pl. zöldterület) előtérbe helyezése. A turisztikai fejlesztéseknél a projektbe beépíteni a megnövekedett forgalomból adódó terhelés mérséklésének eszközeit.

6 A MEGVALÓSÍTÁS ESZÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

6.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

Az önkormányzat elsődlegesen a jogszabályokban meghatározott és előírt eszközökkel segíti a településfejlesztés, így mindenekelőtt ide sorolható a tervezett fejlesztések megvalósításának jogi (és részben fizikai, illetve pénzügyi) lehetőségét megteremtő **helyi jogszabályok**, a képviselőtestület által hozott rendeletek (pl. szabályozási terv, építési szabályzat, vagyonrendelet, költségvetési rendelet stb.) Ezeket egészítik ki a jogszabályi kötelezettséget nem feltétlenül jelentő **stratégiák, koncepciók**, amelyek a társadalmi, gazdasági élet egy-egy részterületének fejlesztési irányait határozzák meg. E körben az ITS szempontjából legfontosabb helyi jogszabályok közül az alábbiak emelhetők ki:

9/1998. (III.31.)	a közterület használat szabályairól
25/1999. (XI.30.)	a távhőszolgáltatásról, valamint annak díjáról és a díjalkalmazás feltételeiről
30/2000. (VIII.31.)	az önkormányzat vagyonáról és a vagyonnal való gazdálkodás szabályairól
28/2001. (VI.28.)	a Bevezető (8127 sz. ök.) út melletti terület helyi építési szabályzatáról
20/2002. (VI.28.)	az egészségügyi alapellátási körzetekről
33/2003. (IX.30.)	a közparkolók üzemeltetéséről és a parkolás rendjéről
51/2003. (XII.22.)	a város belterületi határvonalának módosításáról
32/2004. (IX.30.)	a móri kistérség hulladékgazdálkodási tervéről
37/2004. (X.29.)	a helyi egyedi védelem alatt álló épületek értékmegőrző felújításának és állagmegóvásának támogatásáról
39/2004. (XI.30.)	a sporttal kapcsolatos önkormányzati feladatokról és a sporttámogatásról
34/2005. (X.31.)	az elektronikus hatósági ügyintézés helyi szabályozásáról
23/2006. (IX.5.)	Mór város helyi építési szabályzatáról
11/2008. (V.5.)	az iparosított technológiával épült lakóépületek energia-megtakarítást eredményező korszerűsítésének, felújításának támogatásáról
15/2014. (VII.2.)	a fás szárú növények védelméről, kivágásáról és pótlásáról
16/2014. (IX.3.)	a hulladékgazdálkodás helyi rendjéről és a köztisztaságról
17/2014. (IX.3.)	a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésének helyi rendjéről
2/2015. (II.4.)	a gyermekvédelmi ellátásokról
5/2015. (IV.1.)	az önkormányzat szervezeti és működési szabályzatáról
11/2015. (V.6.)	a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról
12/2015. (V.6.)	az újszülöttek családjának támogatásáról
15/2015. (V.6.)	a magánszemélyek kommunális adójáról
16/2015. (V.6.)	az idegenforgalmi adóról
17/2015. (V.6.)	a helyi iparüzési adóról
21/2015. (VI.3.)	a civil szervezetek pályázati és eseti önkormányzati támogatásáról
22/2015. (VI.3.)	a helyi közművelődési tevékenységről
23/2015. (VI.3.)	a talajterhelési díjról

6.2 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI

A stratégia sikere nagymértékben múlik azon, hogy sikerül-e olyan jól működő és hatékony szervezeti megoldásokat kialakítani, ahol a szervezet minden tagja (szervezeti egység és személy) megfelelő kompetenciákkal bír és egyrészt képes a stratégia egészének folyamatos kontrolljára, szükség esetén a korrekciós intézkedések meghozatalára, másrészt a stratégia hatékony operatív végrehajtására. Ennek megfelelően a szervezeti kereteket két szinten, a stratégiai és operatív menedzsment szintjén szükséges vizsgálni:

A **stratégiai menedzsment** fő feladatai:

- Az ITS megvalósulásának folyamatos nyomon követése, értékelése. Ennek keretében az elhatározott fejlesztések megvalósulásának nyomon követése, azok elvárt eredményeinek és hatásainak értékelése, az ITS által kitűzött célok teljesülésének figyelemmel kísérése.
- A városfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezete változásának figyelemmel kísérése, a külső feltételrendszer változásainak a stratégiai célokra és eszközökre gyakorolt hatásainak elemzése, értékelése.
- A városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése az ITS cél- és eszközrendszerébe.

A **stratégiai menedzsment szervezeti kereteit** egyrészt az önkormányzat SZMSZ-ében rögzítettek szerint, az általános gyakorlatnak megfelelően a város *polgármestere, képviselőtestülete* és annak alábbi *szakbizottságai*

- Településfejlesztési Bizottság
- Pénzügyi Bizottság
- Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság
- Szociális és Egészségügyi Bizottság

adják. Döntési kompetenciával alapvetően a polgármester és a képviselőtestület rendelkezik – a testületi döntést megelőzően a felmerülő kérdést az érintett szakbizottságok a testületi elnökök döntése alapján megtárgyalják.

A stratégia **operatív menedzsment szervezete** összekapcsolódik a város önkormányzatának szervezeti rendszerével. Alapvető feladata:

- A stratégiai célok érdekében hozott intézkedések megvalósítása, azaz lényegében a projekt-előkészítési és projektmenedzsment feladatokat ellátása, beleértve a monitoring részét képező adatgyűjtést, elemzést is.

Az operatív menedzsment szervezet **állandó tagjai**:

- Jegyző
- Aljegyző
- Európai uniós referens

6.3 TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK

Mór térségi szerepkörét több dimenzió mentén lehet vizsgálni, ennek megfelelően a településközi koordináció többféle szintjével és eszközével célszerű élni:

- A **megyék**, illetve a megyei önkormányzatok területfejlesztési szerepe már a 2012-től hatályos törvényi változások nyomán is felértékelődött. Tovább erősödött ez a szerepe a 2014-2020-as időszak tervezési feladatainak megyei hatáskörbe helyezésével, illetve a Területi és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) forrásainak megyei szinthez való hozzárendelésével. Ezen a szinten tehát különös jelentőségű a megfelelő együttműködés és koordináció, miután az önkormányzatok mindegyike jelentős részben e program forrásaira pályázva tudják majd fejlesztéseiket megvalósítani. A megyei szintű koordinációt a fejlesztési programok, koncepciók véleményezésén, partnerségi egyeztetésén túl a testületi ülések és állandó bizottságok biztosítják.
- A **járási** szintű együttműködés biztosítását a járás települési polgármestereinek érdekegyeztető, konzultációs fóruma jelenti, mely a térség számára biztosítja a településközi koordináció mechanizmusát. Az együttműködések kialakulhatnak egyes programok, konkrét fejlesztések mentén is. Az ilyen együttműködésekben résztvevők köre az abban érintett településekre terjed ki, ami nem feltétlenül terjed ki a járás egészére. Ilyen ügyekben a koordináció változatos formái alakíthatók ki, pl. az egyes fejlesztéseknek az érintett településekkel való megismertetése és véleményezése, a vezetői szintű egyeztetések, munkacsoportok és ad-hoc bizottságok működtetése, közös képviselőtestületi ülések és döntések, konzorciumok létrehozása egyes fejlesztések megvalósítására.
- A **járások közti** együttműködés biztosítását a járásközpontok polgármestereinek kezdeményezésére és koordinálásával összehívott érdekegyeztető, konzultációs fórumok jelentik, melyek a szomszédos járások számára biztosítják a járáshatárokon átnyúló koordinációt.

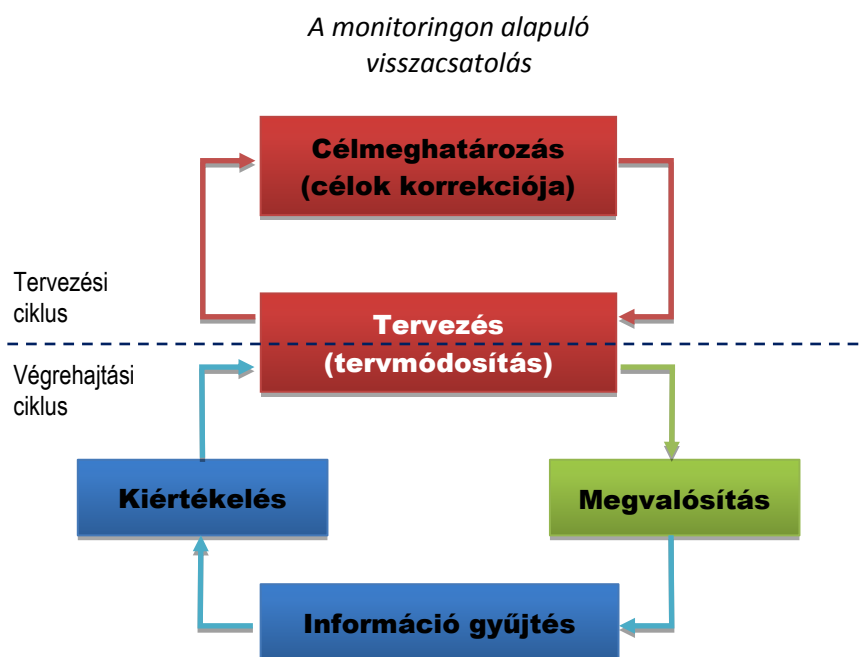
6.4 MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA

A stratégia tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a stratégiai célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt

(pl. jelenleg még nem ismertek a 2014-2020-as időszak konkrét pályázati feltételei), részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a stratégia megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a stratégia sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan **viisszacsatolási mechanizmus** nélkül, amely alapján a stratégia-alkotási folyamat minden pontján újból és újból beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a **monitoring rendszer** biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni lehet, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha kiderül, hogy a szándékoltól eltérően haladnak a folyamatok, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron akár a stratégiai célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a stratégiáért felelős menedzsment eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

A monitoring rendszer felépítése, működése

A fent bemutatott általános szabályokból adódóan a monitoring rendszer működtetése a stratégiai menedzsment és az operatív menedzsment számára egyaránt ad feladatokat.

Az **operatív menedzsment** feladatát a stratégia végrehajtásával kapcsolatos információk és adatok gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása, a célokhoz rendelt indikátorértékek alakulásának figyelemmel kísérése.

E feladatok ellátásához részletesen meg kell tervezni az információgyűjtés és feldolgozás módját és technikáját, ami ugyancsak az operatív menedzsment feladata. Ennek keretében meghatározandó:

- A pontos adattartalom:
 - egyrészt az alábbiakban bemutatandó indikátorokat, másrészt a Megalapozó munkarészben alkalmazott mutatókat, statisztikai adatokat körét javasolt használni
 - A monitoring kiterjed az egyes fejlesztési projektek megvalósításának nyomon követésére is. Ennek adatigényt a konkrét projekt határozza meg, de az önkormányzati projektek esetében mindenképpen ki kell terjednie a tervezett ütemezés és projektköltségvetés kontrolljára is.
- Az adatok forrása:
 - Egyrészt az önkormányzatnál egyébként is meglévő adatok szisztematikus figyelését és összegzését kell elvégezni (pl. szociális ügyek, város- és intézmény-üzemeltetési kiadások, adóbevételek)
 - Másrészt szükséges beszerezni az egyéb szervezeteknél (pl. TDM szervezet) és külső adatforrásokból (elsődlegesen a KSH-tól) elérhető információkat (pl. idegenforgalmi adatok, vállalkozások száma és összetétele).
 - Mindezek mellett pl. a lakosság vagy a városba látogató turisták véleményének, elvárásainak megismerése egyedi célirányos információgyűjtést is szükségessé tehet, pl. kérdőíves felmérés formájában.

Az adatforrások kiválasztásánál törekedni kell arra, hogy könnyen és minimális költségen elérhető adatokra támaszkodjon a monitoring.

- Az adatfrissítés gyakorisága: Ezt alapvetően az adattartalom determinálja; az önkormányzati adatok jellemzően folyamatosan frissíthetőek, míg pl. a KSH tipikusan évenként frissülnek. Az egyedi adatgyűjtéseknek – egyebek közt azok költségigénye miatt – ugyancsak az éves, vagy annál ritkább alkalmazása célszerű
- Az adatok gyűjtése és tárolása:
 - A monitoring rendszerhez egy egyszerű elektronikus adatbázis kialakítása szükséges, ami a rendelkezésre álló kapacitások függvényében egy egyszerű excel táblától (tábla rendszertől) az összetettebb adatbázisig változatos formában valósulhat meg.
 - A hozzáférhetőség biztosítása és az adatbiztonság érdekében a felhő alapú megoldások preferálhatók.

- Az adattárat úgy kell kialakítani, hogy különböző időpontokra és különböző területi egységekre vonatkozó adatok mindenkor rendelkezésre álljanak, lehetővé téve ezzel az időbeli és területi összehasonlításokat.

Az operatív menedzsment az adatbázisban foglalt adatok feldolgozásával kétféle típusú jelentést készít és küld meg a stratégiai menedzsment számára:

- Tájékoztató jelleggel féléves gyorsjelentések néhány kiemelt jelentőségű területre vonatkozóan (pl. turistaforgalom, érdeklődő befektetők száma).
- Éves áttekintő értékelés a stratégia előrehaladásáról, kitérve a külső környezet esetleges változásaira is (pl. jogszabályváltozások, intézményrendszeri változások)

A **stratégiai menedzsment** a monitoring jelentések alapján:

- Évenként értékeli az előrehaladást, szükség esetén dönt a végrehajtás kisebb korrekcióiról (pl. módosítja az ütemezést, az intézkedések prioritási rangsorát, az alkalmazott szervezeti és koordinációs megoldásokat)
- Az önkormányzat gazdasági programjához igazodóan átfogóan értékeli és felülvizsgálja a stratégia addigi megvalósulását, szükség esetén dönt a célok módosításáról.

A fenti döntések a város képviselőtestületének hatáskörébe tartoznak ugyan, azonban fontos, hogy a monitoring során is érvényesüljön a partnerség egyebek közt a jelentések nyilvánosságával, vagy a testületi üléseket megelőzően a korábban említett konzultációs fórumok, bizottsági ülések összehívásával, tájékoztatásával.

Az indikátorok rendszere

A stratégia megvalósulásának nyomon követése, ezen belül a célok elérésének megbízható ellenőrzése csak akkor lehetséges, ha biztosított a célok mérhetősége. Ennek érdekében a stratégiában megfogalmazott valamennyi célhoz **objektíven ellenőrizhető mutatókat, indikátorokat** rendelünk. Az indikátorok meghatározása az alábbi alapelvek mentén történt:

- legyen specifikus, azaz konkrétan az adott célhoz kapcsolódjon
- legyen objektíven mérhető, egyértelmű
- legyen hozzáférhető (beszerzése / előállítása reális költségigényű)
- adjon releváns információt az előrehaladásról a stratégiai menedzsment számára
- egy célhoz több indikátor is kapcsolódhat, de a különböző célok indikátorai különbözőek

Az indikátorok beszerzése (mérése, előállítása) az operatív menedzsment feladata, az indikátorok definícióját az alábbi táblázat összegzi, amelyben egyben azok forrása (mérési módja és gyakorisága) is meghatározásra kerül.

A stratégia célrendszerének indikátorai

Az átfogó cél tematikus elemei				
Célkategória	Hatásindikátor megnevezése, definíciója	Mértékegysége	Forrása (mérési módja)	Mérés gyakorisága
GAZDASÁGFEJLESZTÉS	Foglalkoztatottak száma a közszféra adatai nélkül	fő	KSH T-Star	évente
	A városban működő vállalkozások nettó árbevétele	db	KSH T-Star	évente
	Helyi iparűzési-adó bevétel	eFt	Önkormányzat	évente
TÁRSADALOM, EMBERI ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE	Lakossági elégedettség (OECD Better Life indexhez hasonlóan előállított mutató)	pont	A felvétel a lakosság kérdőíves megkérdezésével történik kellően nagy reprezentatív minta alapján.	2 évente
	A „standard” járási és városi közszolgáltatások közül a település által működtetett szolgáltatások listája	db	Önkormányzat, járási hivatalok, szolgáltatók	évente
ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE	Lakossági elégedettség (OECD Better Life indexhez hasonlóan előállított mutató)	pont	A felvétel a lakosság kérdőíves megkérdezésével történik kellően nagy reprezentatív minta alapján.	4 évente
	A városon belüli átlagos elérhetőségek (közúti, kerékpáros, gyalogos)	perc	Egyedi felmérések a település fókuszpontjai között	évente
	A középületek éves, összesített elsődleges energiafogyasztása	kWh/év	Energiaszolgáltató, intézményi adatszolgáltatás	évente

Cél	Eredményindikátor megnevezése, definíciója	Mértékegysége	Forrása (mérési módja)	Mérés gyakorisága
Tematikus célok				
Diverzifikált gazdasági szerkezet, fejlett KKV-szektor, az innováció-vezérelt gazdaság igényeihez igazodó, helyi munkavállalói bázis	A városban működő KKV-k száma	db	KSH T-Star	évente
	Egy lakosra jutó nettó jegyzett tőke alakulása	eFt	KSH T-Star	évente
Az idelátogatókat vonzó környezet, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások és programok	Turisztikai desztinációk száma a városban	db	Önkormányzat, TDM iroda	évente
	Vendégéjszakák száma a városban	db	KSH T-Star	évente
	Látogatók száma a városban	db	KSH T-Star	évente
Gondoskodó város, a lakosság igényeihez igazodó humán közszolgáltatások	Infrastrukturálisan megújult szociális és egészségügyi intézmények	m2	Önkormányzat, intézmények	évente
	Városban tanuló nappali tagozatos középiskolások száma	fő	KLIC, intézmények	évente
	Városban elérhető, akkreditált felnőttképzési tanfolyamok száma	db	intézmények	évente
	Felnőttképzésben résztvevők száma	fő	intézmények	évente
A térségközponti funkció fejlesztése, magas színvonalú közszolgáltatások	Működő járásközponti, önkormányzati szolgáltatások száma	db	Önkormányzat, intézmény	évente
Fejlett helyi és térségi közlekedési infrastruktúra	Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	Önkormányzat	évente
	Megépített kerékpárút hossza	km	Önkormányzat	évente
	Városi közösségi közlekedés utas-száma	fő	Szolgáltató	évente
Energia- és környezethatékony, klímatudatos város	Korszerűsített távhő-ellátásba bevont épületek száma, alapterülete	db, m2	Szolgáltató	évente
	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energia-fogyasztáson belül	PJ	Az energiaszolgáltatók statisztikái alapján összegzett érték.	évente
	Energiatudatos nevelési, szemléletformálási programok száma	db	Szolgáltató	évente
Tradíciókon alapuló közösségi élet, az épített környezet fenntartható fejlesztése	Kulturális rendezvények száma a városban	db	KSH T-Star	évente
	Működő civil szervezetek száma a városban	db	KSH T-Star	évente
	Városi környezetben létrehozott zöldfelületeket	m2	Önkormányzat	évente

